

BÁO CÁO

“ĐÁNH DẤU KHÔNG GIAN QUEER TẠI HÀ NỘI”

Hà Nội, tháng 3 năm 2024

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành khảo sát này, chúng tôi biết ơn những cá nhân đã gửi ảnh và câu chuyện của họ. Chúng tôi cũng được phép tiếp cận, thu thập và sử dụng ảnh và thông tin trên Facebook của nhiều người. Nếu không có các nguồn tư liệu này, khảo sát chắc chắn không được hoàn thành.

Nhóm khảo sát xin cảm ơn Viện Goethe đã hỗ trợ tài chính cho hoạt động này. Các nội dung trong báo cáo này, kể cả các khuyến nghị và đề xuất là của nhóm khảo sát, không nhất thiết phản ánh quan điểm của Viện Goethe.

Nhóm khảo sát

Nguyễn Minh Huyền

Dương Minh Trang

Nguyễn Ngọc Huyền

Lê Quang Bình.

Báo cáo được thực hiện với sự hỗ trợ tài chính của

Goethe-Institut Hanoi

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	2
MỤC LỤC	3
I. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ HOẠT ĐỘNG	4
II. MỤC ĐÍCH CỦA HOẠT ĐỘNG	4
III. PHƯƠNG PHÁP THU THẬP THÔNG TIN KHẢO SÁT	4
IV. HẠM CHẾ CỦA KHẢO SÁT	5
V. KẾT QUẢ KHẢO SÁT	5
1. THEO DÒNG THỜI GIAN:	6
1.1 GIAI ĐOẠN TRƯỚC NĂM 2012 – CHỦ ĐỀ VỀ NGƯỜI LGBTIQ+ CHƯA ĐƯỢC THẢO LUẬN TRONG PHÁP LUẬT	6
1.2 GIAI ĐOẠN 2012 – 2015 – THÚC ĐẨY LUẬT LIÊN QUAN ĐẾN NGƯỜI LGBTIQ+	7
1.3 GIAI ĐOẠN 2016 – NAY – HƯỚNG ĐẾN GIẢI QUYẾT ĐA DẠNG CHỦ ĐỀ CỦA NGƯỜI LGBTIQ+ ...	7
2. THEO TÍNH CHẤT KHÔNG GIAN:	9
2.1 KHÔNG GIAN CÔNG CỘNG NGOÀI TRỜI	9
2.2 KHÔNG GIAN GIÁO DỤC	14
2.3 KHÔNG GIAN SÁNG TẠO/NGHỆ THUẬT	18
2.4 CƠ QUAN NHÀ NƯỚC	19
2.5 CƠ QUAN NGOẠI GIAO	22
2.6 KHÔNG GIAN DỊCH VỤ - THƯƠNG MẠI	32
2.7 NƠI LÀM VIỆC	39
VI. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	40
PHỤ LỤC	43

I. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ HOẠT ĐỘNG

Không gian công cộng ngoài các giá trị vật chất, văn hóa và tinh thần, theo Habermas, còn là không gian mang tính biểu tượng, nơi mọi chủ thể xã hội đều có quyền tiếp cận và tham gia vào quá trình ra quyết định. Chính vì vậy, việc tiếp cận và sử dụng không gian công cộng không chỉ quan trọng với chất lượng sống của người dân mà còn thể hiện được tiếng nói và vị thế của họ trong đời sống công cộng. Tuy nhiên, việc tiếp cận và sử dụng không gian công cộng không phải lúc nào cũng bình đẳng giữa các nhóm xã hội khác nhau. Ví dụ, đối với cộng đồng người khuyết tật, họ có thể khó tiếp cận các không gian công cộng vì các rào cản vật lý, cơ sở hạ tầng. Còn cộng đồng LGBTQI+, rào cản tiếp cận và sử dụng không gian công cộng lại thường xuất phát từ những định kiến, kỳ thị của xã hội. Các rào cản này có thể thay đổi theo thời gian và khác nhau giữa các loại không gian, tùy vào những chuẩn mực và sự phát triển của xã hội.

Chính vì vậy, việc tìm hiểu về sự xuất hiện của cộng đồng LGBTQI+ trong các không gian công cộng khác nhau qua các mốc thời gian khác nhau sẽ cho thấy những thay đổi trong bản thân cộng đồng LGBTQI+, trong phong trào bảo vệ và thúc đẩy quyền, và đặc biệt cả các thay đổi trong chuẩn mực cũng như mức độ cởi mở, dung hợp, và nhân văn của xã hội Việt Nam.

Mạng lưới Vì một Hà Nội đáng sống (VMHNĐS), với sự hỗ trợ của Viện Goethe thực hiện hoạt động thu thập hình ảnh và thông tin về sự xuất hiện của cộng đồng LGBTQI+ trong các không gian công cộng ở Hà Nội trong hơn một thập kỷ qua.

II. MỤC ĐÍCH CỦA HOẠT ĐỘNG

Vì giới hạn của nguồn lực nên khảo sát này chỉ dừng lại ở việc thu thập hình ảnh và câu chuyện của các không gian vật lý – nơi tổ chức hoặc đánh dấu các sự kiện của và về cộng đồng LGBTQI+; từ đó, phân tích nhanh tính chất của sự kiện theo không gian và thời gian.

Cụ thể, mục tiêu của hoạt động này là:

- Tổng hợp hình ảnh và câu chuyện về các không gian công cộng là nơi tổ chức các sự kiện của/về cộng đồng LGBTQI+.
- Phân tích sự xuất hiện của cộng đồng LGBTQI+ trong các loại không gian công cộng khác nhau và qua các mốc thời gian khác nhau.
- Đưa ra các nhận định ban đầu về cách tăng cường sự hiện diện của người LGBTQI+ trong các không gian công cộng và đời sống xã hội.
- Lan tỏa tinh thần tôn trọng sự đa dạng và khoan dung với sự khác biệt trong xã hội, đặc biệt trong không gian công cộng.

III. PHƯƠNG PHÁP THU THẬP THÔNG TIN KHẢO SÁT

Nhóm khảo sát sử dụng công cụ Google và Facebook để tìm kiếm và thu thập thông tin đánh dấu sự xuất hiện của cộng đồng LGBTQI+ trong các không gian công cộng tại Hà Nội. Nhóm thu thập dữ liệu từ Fanpage của 38 tổ chức, hội nhóm hoạt động về LGBTQI+ và 23 trang cá nhân là các nhà hoạt động cộng đồng ủng hộ quyền của người LGBTQI+. Hoạt động thu thập dữ liệu được thực hiện từ ngày 11/1/2024 đến hết ngày 22/1/2024.

Đối với các Fanpage của hội nhóm/tổ chức, nhóm khảo sát sàng lọc thông tin theo từng năm, bắt đầu từ khi nhóm/tổ chức bắt đầu công khai thông tin trên Facebook. Đối với Facebook cá nhân, nhóm khảo sát sẽ sử dụng các từ khóa “LGBT, LGBTQ+, người chuyển giới, pride, queer” để tìm kiếm thông tin. Toàn bộ sự kiện có liên quan đến cộng đồng LGBTQ+ sẽ được thu thập và phân loại: nguồn thông tin, nội dung sự kiện, hình ảnh sự kiện, người tổ chức, không gian tổ chức. Ngoài ra, nhóm khảo sát còn tìm kiếm các thông tin từ nguồn báo chí với các từ khóa “luật dân sự, luật chuyển đổi giới tính, luật hôn nhân gia đình” nhằm tìm kiếm các sự kiện thảo luận về luật, pháp lý liên quan đến cộng đồng LGBTQ+ tại các cơ quan chính phủ.

Bên cạnh đó, nhóm khảo sát thực hiện hoạt động “Đánh dấu không gian queer tại Hà Nội” trên Fanpage của mạng lưới Vì một Hà Nội đáng sống từ ngày 22/12/2023 đến hết ngày 22/1/2024 nhằm kêu gọi mọi người chia sẻ hình ảnh và câu chuyện của họ về các hoạt động của cộng đồng LGBTQ từng diễn ra trong không gian công cộng ở thủ đô. Thông qua hoạt động Photovoice, nhóm khảo sát thu thập được 40 phiếu trả lời.

IV. HẠN CHẾ CỦA KHẢO SÁT

Nhóm khảo sát nhận thấy một số vấn đề còn hạn chế sau:

Thứ nhất, nhóm khảo sát chỉ thu thập được các thông tin và hình ảnh được đăng tải công khai trên mạng xã hội Facebook của các cá nhân, hoặc được gửi về từ một số cá qua nền tảng Jotform. Chính vì thế, chắc chắn sẽ không đầy đủ các hoạt động đã từng diễn ra trong các không gian công cộng từ trước đến nay.

Thứ hai, một số hoạt động thuộc phạm vi khảo sát nhưng không thể thu thập vào cơ sở dữ liệu do (i) dữ liệu không còn tồn tại, (ii) không thể truy cập tại thời điểm khảo sát; hoặc (iii) cá nhân/tổ chức không công khai hình ảnh và địa điểm diễn ra sự kiện trên nền tảng Facebook.

Thứ ba, một hoạt động, sự kiện của cộng đồng LGBTQ+ tại các không gian công cộng ở Hà Nội có thể nhằm nhiều mục đích khác nhau; tuy nhiên, việc xác định mục đích chính để phân tích trong khảo sát này có thể bị ảnh hưởng bởi quan điểm của nhóm khảo sát.

V. KẾT QUẢ KHẢO SÁT

Không gian công cộng là không gian mở dành cho mọi người, bất kể địa vị xã hội, giới tính, sắc tộc, tôn giáo v.v. Mọi cá nhân đều có quyền tiếp cận và sử dụng không gian công cộng cho những mục đích, nhu cầu khác nhau. Những không gian này “phải là những khu vực đa chức năng, phục vụ các tương tác xã hội, hoạt động kinh tế và văn hóa của các nhóm đa dạng trong xã hội”¹.

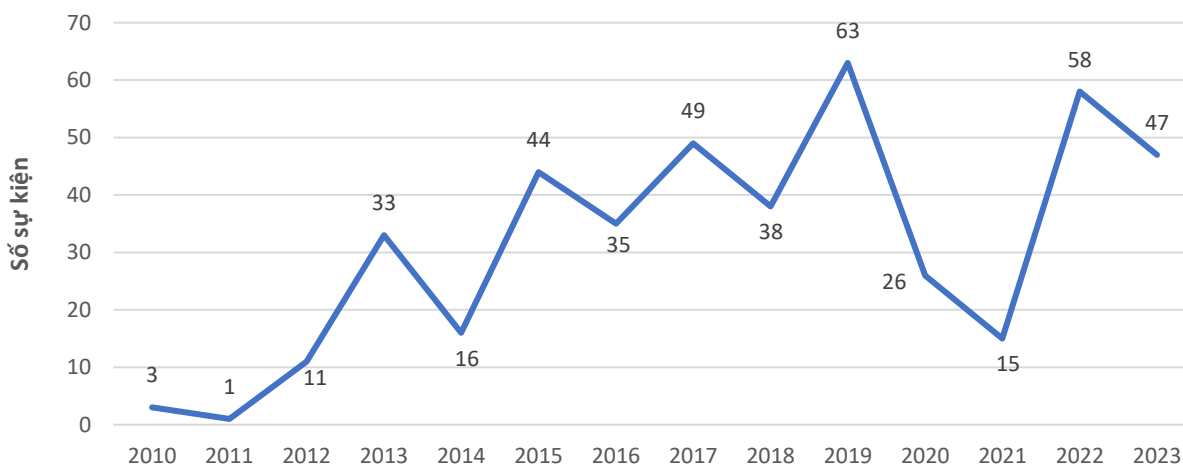
Ngoài các giá trị vật chất, văn hóa và tinh thần, theo Habermas, đây còn là không gian mang tính biểu tượng, nơi mọi chủ thể xã hội đều có quyền tiếp cận và tham gia vào quá trình ra quyết định. Do đó, việc tiếp cận và sử dụng không gian công cộng không chỉ quan trọng với chất lượng sống của người dân mà còn thể hiện được tiếng nói và vị thế của họ trong đời sống công cộng.

¹ Global Public Space Toolkit: From Global Principles to Local Policies and Practice. UN Habitat. Tr.4

Trong phạm vi của khảo sát, nhóm đã chia không gian công cộng thành 7 nhóm: (i) không gian công cộng ngoài trời; (ii) không gian giáo dục; (iii) không gian sáng tạo/nghệ thuật; (iv) cơ quan nhà nước; (v) cơ quan ngoại giao; (vi) không gian dịch vụ - thương mại; và (vii) nơi làm việc.

Kết thúc quá trình thu thập dữ liệu, nhóm khảo sát đã thu thập được thông tin về 439 sự kiện đã diễn ra tại 242 không gian công cộng khác nhau. Tần suất sự kiện diễn ra tại các không gian công cộng trong giai đoạn 2010 – 2023 được thể hiện trong biểu đồ dưới đây.

Số lượng sự kiện LGBTQ+ tại các không gian công cộng được tổ chức qua các năm, từ 2010 - 2023.

1. THEO DÒNG THỜI GIAN:

1.1 GIAI ĐOẠN TRƯỚC NĂM 2012 – CHỦ ĐỀ VỀ NGƯỜI LGBTQ+ CHƯA ĐƯỢC THẢO LUẬN TRONG PHÁP LUẬT

Theo kết quả tìm kiếm của nhóm khảo sát, giai đoạn năm 2010–2011 khi luật chưa thảo luận về quyền và hôn nhân đồng giới, chỉ có 4 sự kiện diễn ra trong không gian công cộng tại Thủ đô Hà Nội tập trung vào thúc đẩy, nâng cao nhận thức của xã hội về sự hiện diện của cộng đồng LGBTQ+. Đây là khoảng thời gian những sự kiện cộng đồng đầu tiên xuất hiện như Triển lãm “Mở” tại Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn vào ngày 6/4/2010 “nhằm tôn vinh sự đa dạng của cuộc sống, tình yêu và giới tính, giúp các bạn sinh viên thủ đô có cái nhìn đúng hơn về cộng đồng người đồng tính” (Báo Tổ quốc, 2010) hay vở kịch “Stereomen” tại Nhà hát Tuổi trẻ ngày 31/3/2010 với chủ đề Hành trình đi tìm cảm xúc lấy cảm hứng từ những người đồng tính nam và đồng tính nữ ở Việt Nam³. Những sự kiện diễn ra trong 2 năm này đánh dấu cho sự chuyển biến tích cực về sự xuất hiện của cộng đồng LGBTQ+ trong không gian công cộng tại Hà Nội với mục đích nâng cao sự hiện diện và nhận thức của xã hội về người LGBTQ+.

² S.L. 29/1/2024. “Triển lãm ‘Mở’ – tôn vinh sự đa dạng của cuộc sống”. *Báo điện tử Tổ Quốc*. <https://toquoc.vn/trien-lam-mo-ton-vinh-su-da-dang-cua-cuoc-song-99213824.htm>.

³ H. Điệp, N. Hà. 2/4/2010. “Stereo man: cái nhìn gần về người đồng tính”. *Tuổi Trẻ Online*. <https://tuoitre.vn/stereo-man-cai-nhin-gan-ve-nguoi-dong-tinh-371552.htm>.

1.2 GIAI ĐOẠN 2012 – 2015 – THÚC ĐẨY LUẬT LIÊN QUAN ĐẾN NGƯỜI LGBTIQ+

Giai đoạn năm 2012–2015 chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ của các sự kiện cộng đồng LGBTIQ+ với mục tiêu thúc đẩy luật cho người LGBTIQ+ tại Việt Nam do những thay đổi tích cực từ báo chí, luật pháp và xã hội. Trong năm 2012, Bộ Tư Pháp đưa ra thông báo tham vấn các bộ, ngành việc hợp pháp hóa hôn nhân đồng giới tại Việt Nam⁴.

Bên cạnh đó, sự kiện Viet Pride – ngày hội tự hào thường niên của cộng đồng LGBTIQ+ ở Việt Nam lần đầu tiên diễn ra vào tháng 8 năm 2012 tại Hà Nội⁵. Một trong số những hoạt động nổi bật của Viet Pride 2012 là hành trình diễu hành của đoàn xe đạp được trang trí sắc cầu vồng ủng hộ cộng đồng LGBTIQ+ qua các tuyến phố của Thủ đô Hà Nội bao gồm Hồ Giảng Võ – Kim Mã – Nguyễn Thái Học – Lãng Bạc – Hoàng Diệu – Điện Biên Phủ. Sự kiện Viet Pride tại Hà Nội tiếp tục được duy trì thực hiện vào tháng 8 hàng năm với 2 địa điểm chính là American Club và Phố đi bộ Hồ Gươm.

Năm 2013, trong kỳ họp Quốc hội khóa XIII Quốc hội Việt Nam mong muốn đưa vấn đề hôn nhân cùng giới ra thảo luận và chiến dịch “Tôi đồng ý – I do” được khởi xướng vào tháng 10 cùng năm hướng đến công nhận và hợp pháp hóa hôn nhân đa dạng tại Việt Nam. Theo Báo điện tử Kênh 14, “*sự kiện mang tên “Yêu là cưới” đã diễn ra vào khoảng giữa năm 2013 như một đám cưới tập thể của các cặp đôi cùng trao nhau tình cảm và hô vang khẩu hiệu ủng hộ hôn nhân đồng giới*”. Theo số liệu khảo sát, có đến 17/33 sự kiện (chiếm 51.5%) liên quan đến thúc đẩy hôn nhân đồng giới được tổ chức vào năm 2013 như Chiến dịch “Phố Cầu Vồng” do Nhóm 6+ tổ chức mang thông điệp “Ủng hộ hôn nhân cùng giới”, đây là khởi xướng cho sự kiện chính phủ bỏ cấm hôn nhân đồng giới vào năm 2014. Luật Hôn nhân và Gia đình (sửa đổi) được Quốc Hội thông qua năm 2014 và có hiệu lực từ 1/1/2015 thay đổi từ “*cấm kết hôn giữa những người cùng giới tính*” thành “*không thừa nhận hôn nhân giữa những người cùng giới tính*”⁶. Bộ luật Dân sự (sửa đổi) năm 2015 và có hiệu lực thi hành từ 1/1/2017 hợp pháp hóa quyền chuyển đổi giới tính và thay đổi hộ tịch của người chuyển giới theo quy định của pháp luật. Cũng trong năm 2015 đánh dấu cho sự phát triển của các hội nhóm cộng đồng không chính thức và không đăng ký (nhóm cộng đồng) với 31/44 sự kiện (chiếm 70.45%) trong năm do nhóm cộng đồng tổ chức hoặc đồng tổ chức. Nhóm khảo sát nhận thấy sự cởi mở của xã hội đối với cộng đồng LGBTIQ+ khi hình ảnh cộng đồng xuất hiện nhiều hơn tại đa dạng các không gian công cộng được tăng lên trong khoảng thời gian từ năm 2010 đến năm 2015. Chủ đề LGBTIQ+ không còn là chủ đề nhạy cảm và được đưa ra thảo luận nhiều hơn trong các vấn đề của xã hội, đặc biệt là chủ đề liên quan đến luật và quyền của người LGBTIQ+ tại Việt Nam

1.3 GIAI ĐOẠN 2016 – NAY – HƯỚNG ĐẾN GIẢI QUYẾT ĐA DẠNG CHỦ ĐỀ CỦA NGƯỜI LGBTIQ+

Giai đoạn năm 2016 đến nay, chủ đề của các sự kiện LGBTIQ+ đa dạng hơn và tập trung nhiều vào xây dựng, phát triển năng lực cộng đồng, giải quyết các vấn đề cụ thể đối với người LGBTIQ+ như sức khỏe,

⁴ “Vietnam government consults on same-sex marriage”. 30/7/2019.

<https://web.archive.org/web/20190730072520/https://www.gaystarnews.com/article/vietnam-government-consults-same-sex-marriage200612/#gs.iybyw7>.

⁵ “Pride ở Việt Nam”. *Wikipedia tiếng Việt*. 15/12/2023.

https://vi.wikipedia.org/w/index.php?title=Pride_%E1%BB%9F_Vi%E1%BB%87t_Nam&oldid=70971122.

⁶ “Công nhận các cặp cùng giới ở Việt Nam”. *Wikipedia tiếng Việt*. 10/1/2024.

https://vi.wikipedia.org/w/index.php?title=C%C3%B4ng_nh%E1%BA%ADn_c%C3%A1c_c%E1%BA%B7p_c%C3%B9ng_gi%E1%BB%9F_Vi%E1%BB%87t_Nam&oldid=71041419.

không gian,... Cụ thể, trong giai đoạn này, 47.43% số sự kiện nhằm truyền thông, nâng cao nhận thức, giảm định kiến kì thị trong xã hội, 10.27% số lượng sự kiện nhằm giải quyết vấn đề sức khỏe thể chất, sinh khỏe tinh thần và 27.8% số sự kiện liên quan đến giải trí tại không gian công cộng. Cũng trong giai đoạn này, cộng đồng người chuyển giới vẫn tiếp tục vận động cho Luật Chuyển đổi giới tính tại Việt Nam. Năm 2020 sự kiện Hội thảo Góp ý Dự thảo Luật chuyển đổi giới tính và Văn bản quy định chi tiết thi hành được Bộ Y tế thực hiện với sự tham gia của các đại diện cộng đồng người chuyển giới đóng ý kiến cho dự thảo luật. Năm 2021, “*Bộ Y tế phối hợp với SCDI tổ chức hội thảo góp ý Hồ sơ xây dựng Luật Chuyển đổi giới tính*” (Facebook Huỳnh Minh Thảo, 2021). Các sự kiện cộng đồng được tổ chức tại không gian công cộng trong khoảng thời gian này duy trì ở con số gần nhau và cùng hướng đến mục tiêu giải quyết vấn đề cụ thể cho cộng đồng LGBTQ+, nâng cao quyền của người LGBTQ+ và nhận thức của xã hội. Chỉ duy nhất trong năm 2020 và 2021, do ảnh hưởng của Đại dịch Covid – 19 nên số lượng sự kiện cộng đồng chuyển hướng sang hình thức tổ chức trực tuyến qua các nền tảng như Facebook, Zoom... nên số lượng sự kiện tổ chức tại các không gian công cộng giảm gần ½ so với các năm còn lại.

Các sự kiện cộng đồng tổ chức tại không gian công cộng từ năm 2016 có nhiều sự thay đổi so với những năm trước. Cụ thể, sau sự hình thành của các nhóm cộng đồng từ năm 2015, các sự kiện cộng đồng giai đoạn 2016 đến nay có xu hướng đa dạng các bên tổ chức và đồng tổ chức, nhóm cộng đồng chiếm gần ½ số lượng sự kiện trong một năm.

Sự thay đổi tích cực trong các không gian, địa điểm công cộng thân thiện với cộng đồng LGBTQ+ theo thời gian không thể không kể đến sự nỗ lực của các dự án, chương trình nhằm mở rộng, duy trì không gian an toàn, dung hợp với người LGBTQ+ tại Thủ đô Hà Nội. Điển hình như, “*Dự án Queer Zone là một trong số những dự án được thực hiện và duy trì bởi Hà Nội Queer từ năm 2015 với mục tiêu xây dựng bản đồ các địa điểm thân thiện với cộng đồng LGBTQ+ tại Thủ đô Hà Nội.*” (Hà Nội Queer, 2015), Queer Hub hay iSEE Hub. Các không gian thân thiện này đã tạo điều kiện và thu hút nhiều bạn trẻ quan tâm đến chủ đề LGBTQ+ đến tìm hiểu, thảo luận về chủ đề này.

“Những tương tác đầu tiên (mà không phải qua mạng Internet) của mình với cộng đồng LGBTI diễn ra ở iSEE Hub. Đó là một buổi phỏng vấn để trở thành thành viên của NextGEN Hà Nội - một tổ chức của những người trẻ quan tâm đến các vấn đề của cộng đồng LGBTI. Sau ngày này, không biết bao nhiêu lần mình đã tới iSEE Hub: gặp mặt định kỳ, họp nhóm dự án, chuẩn bị đồ trang trí cho các sự kiện, nói chuyện, đùa giỡn, ăn, ngủ cùng NextGEN tại iSEE Hub. Ảnh đính kèm chỉ là một lần trong vô vàn lần mình tới nơi đây; trong ảnh, mình và bạn mình đang bàn về nghiên cứu đầu tiên của nhóm - nghiên cứu về chính cộng đồng của mình. Đây cũng chính là một trong những người bạn đầu tiên của mình trong cộng đồng này, mà mỗi lần nghĩ lại, mình đều thấy thật không-tưởng khi có một nhóm người lạ không quen biết nhau mà có thể kết nối với nhau, làm với nhau, chăm sóc nhau. Đi cùng với NextGEN (mà vô số lần là ở iSEE Hub) không chỉ là quá trình mình hiểu thêm về bản thân mà còn là hành trình đón nhận những khả thể mới, ý niệm mới về gia đình, tình yêu, tình bạn, sự kết nối, sống với sự đa dạng. Nhìn lại bản thân mình ở hiện tại, mình thấy rất nhiều sự tiếp nối từ những khoảnh khắc cùng nhau đó”. Chia sẻ bởi Nguyễn Hoàng Thùy Linh qua Jotform.

“Không gian cộng đồng Queer Hub là không gian đa nhiệm và an toàn đầu tiên tại Hà Nội sẽ mở cửa chào đón tất cả các bạn LGBTQ và người ủng hộ. Đây là một không gian dành cho các hoạt động văn hóa, kết nối, nâng cao năng lực, tư vấn và các dịch vụ hữu ích cho cộng đồng LGBTQ. Ngoài ra đây cũng là không

gian làm việc chung hỗ trợ cho các hội nhóm LGBTQ hướng tới các cơ hội phối hợp và hợp tác bền vững nữa đó nha!” Hà Nội Queer, 2021

iSEE Hub (ảnh: Nguyễn Hoàng Thùy Linh, Jotform)

Queer Hub (ảnh: Hà Nội Queer)

Ngoài ra, sự phát triển mạnh mẽ của internet và mạng xã hội trong giai đoạn này tạo điều kiện cho các cá nhân, hội nhóm, tổ chức và các cơ quan, đoàn thể chia sẻ thông tin về các sự kiện LGBTQ+ một cách rộng rãi hơn.

2. THEO TÍNH CHẤT KHÔNG GIAN:

Trong phạm vi của khảo sát, nhóm đã chia không gian công cộng thành 7 nhóm: (i) không gian công cộng ngoài trời; (ii) không gian giáo dục; (iii) không gian sáng tạo/nghệ thuật; (iv) cơ quan nhà nước; (v) cơ quan ngoại giao; (vi) không gian dịch vụ - thương mại; và (vii) nơi làm việc. Ngay từ năm 2010, những hoạt động của cộng đồng LGBTQ+ đầu tiên được chia sẻ trên mạng xã hội đã được tổ chức tại không gian giáo dục, dịch vụ - thương mại, và trung tâm trao đổi, giao lưu văn hóa thuộc cơ quan ngoại giao.

Về địa điểm, các sự kiện về LGBTQ+ được tổ chức nhiều nhất tại không gian dịch vụ - thương mại với 219 sự kiện (chiếm 49.89%), các cơ quan ngoại giao (17.77%) và không gian giáo dục (14.12%) và ít nhất tại các không gian làm việc (2.73%) và cơ quan nhà nước (1.59%). Cụ thể hơn, các không gian dịch vụ - thương mại như quán café, khách sạn... là những không gian dễ tiếp cận, dung hợp hơn để tổ chức các sự kiện cộng đồng LGBTQ+ so với các không gian công cộng ngoài trời cần xin giấy phép tổ chức. Hầu hết các sự kiện diễn ra tại địa điểm này đều nhằm mục đích tạo ra không gian an toàn, bình đẳng với người LGBTQ+. Ngoài ra, các sự kiện diễn ra tại không gian Cơ quan ngoại giao đều nhằm hưởng ứng IDAHOBIT tháng 5, Tháng Tự hào quốc tế tháng 6 và sự kiện Viet Pride tại Hà Nội vào tháng 8 hàng năm.

Trong 242 không gian có sự xuất hiện của tính chất queer khác nhau tại Hà Nội, Viện Goethe, American Club, Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn và Nhà sàn Collective là những nơi tổ chức nhiều sự kiện liên quan đến LGBTQ+ nhất, lần lượt chiếm 5.13%, 3.35%, 2.46% và 2.01%. Từ năm 2013, Viện Goethe là địa điểm tổ chức thường niên các sự kiện trong tuần lễ tự hào Hanoi Pride với 11/20 sự kiện hưởng ứng được tổ chức tại đây. Thêm vào đó, American Club là địa điểm hàng năm diễn ra sự kiện Viet Pride tại Hà Nội từ năm 2014.

2.1 KHÔNG GIAN CÔNG CỘNG NGOÀI TRỜI

Không gian công cộng, ngoài trời là các không gian ngoài trời, các phần cảnh quan, không gian mở như quảng trường, công viên, đường dạo bộ ven sông, khu vui chơi ngoài trời...

Theo số liệu thu thập được, chỉ 7.06% các sự kiện được tổ chức tại các không gian công cộng ngoài trời. Giai đoạn đầu 2010 – 2011, không có sự kiện nào diễn ra tại không gian công cộng ngoài trời. Giai đoạn từ 2012 – 2015, trung bình mỗi năm diễn ra khoảng 4 sự kiện liên quan đến LGBTIQ+. Trong đó, năm 2012 là năm đánh dấu sự kiện LGBTIQ+ đầu tiên tổ chức tại không gian công cộng ngoài trời, nổi bật là Ngày hội đạp xe thuộc chuỗi hoạt động của Viet Pride - Từ Stockholm đến Hà Nội: Pride không biên giới xuất phát từ SVĐ Mỹ Đình và Flashmob: LGBT - Love is Love tại IPH Xuân Thủy.

Các hoạt động diễn ra trong không gian ngoài trời thu hút được sự quan tâm của báo chí. Ví dụ Vnexpress (2012) đưa tin *“Thuộc chuỗi hoạt động của ngày hội Viet Pride - phiên bản Việt của ngày hội Pride festival (tôn vinh sự đa dạng trong xu hướng tính dục, được tổ chức hằng năm ở nhiều nước), sáng nay hơn 200 người đã có mặt ở SVĐ Mỹ Đình để tham gia đạp xe ủng hộ người đồng tính. Trong số 200 người tham gia có khoảng một nửa là những người thuộc cộng đồng LGBT (người đồng tính, song tính và chuyển giới).”*⁷ Hay Tuổi Trẻ online (2012) cho biết *“Hơn 100 bạn trẻ với trang phục trẻ trung, nhiều màu sắc đã mang đến những bước nhảy đầy ngẫu hứng trong gần 3 giờ. Trên nền nhạc Hair và Born this way, hai ca khúc nổi tiếng với giới LGBT của ca sĩ Lady Gaga, với thông điệp “Tôi chỉ muốn được là chính mình”. Màn trình diễn nhanh chóng thu hút đông đảo những vị khách xung quanh khu trung tâm, nhiều người khách nước ngoài hào hứng tham gia chương trình. Nhiều bạn trẻ đến từ các vùng lân cận như Quảng Ninh, Hải Phòng.”*⁸

Viet Pride - Từ Stockholm đến Hà Nội:
Pride không biên giới năm 2012
(ảnh: Thăng Bin)

Hơn 100 bạn trẻ trình diễn màn nhảy tập thể mang tên
Yêu là yêu tại Indochina Plaza, Cầu Giấy, Hà Nội
(ảnh: Phạm Nhân)

Trong 31 sự kiện tổ chức tại không gian công cộng, ngoài trời, 22.58% các sự kiện được tổ chức vào năm 2013. 2013 là năm diễn ra nhiều sự kiện LGBTIQ+ nhất tại các không gian này. Điểm nhấn của năm này là sự khởi đầu của Chiến dịch Tôi Đồng ý - một chiến dịch truyền thông xã hội được khởi xướng bởi Viện nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường (iSEE) và Trung tâm ICS nhằm kêu gọi sự ủng hộ của người Việt Nam với hôn nhân cùng giới. Ngày hội Tôi đồng ý tổ chức tại công viên Thống Nhất vào sáng 27/10/2013

⁷ Phan Dương. 5/8/2012. “Người đồng tính đạp xe diễu hành ở thủ đô”. *Báo điện tử VnExpress*.
<https://vnexpress.net/nguoi-dong-tinh-dap-xe-dieu-hanh-o-thu-do-2282397.html>

⁸ Nga Linh, Tiến Thắng. 23/9/2012. “Vũ điệu flashmob cho người đồng tính”. *Tuổi Trẻ Online*.
<https://tuoitre.vn/vu-dieu-flashmob-cho-nguoi-dong-tinh-512863.htm>

với sự tham gia của hơn 2.000 người ở các độ tuổi và các thành phần xã hội khác nhau, đã để lại nhiều dấu ấn sâu sắc đối với người tham dự nói riêng, báo chí và cộng đồng nói chung.

“Tôi Đồng Ý 2013 không phải sự kiện đầu tiên về LGBTIQ mà mình tham gia, nhưng lại là một trong những kỷ niệm đáng nhớ nhất với mình. Ở thời điểm đó, mình thực sự cảm thấy thấu hiểu với thông điệp của “Tôi Đồng Ý” - hướng đến công nhận và hợp pháp hóa hôn nhân đa dạng. Mình có những người bạn trong cộng đồng đã ở trong một mối quan hệ nghiêm túc nhiều năm, song chưa thể về chung một nhà vì chưa được hợp pháp hóa. Mình tham gia với tâm thế của một ally và coi đây là dịp để tiếp xúc với nhiều người giống mình. Cũng qua sự kiện này, mình đã kết bạn với một người Mỹ để chia sẻ và tìm hiểu về những điểm giống và khác nhau trong văn hóa queer ở 2 quốc gia”. Chia sẻ bởi Trâm Anh qua Jotform.

Ngày hội Tôi đồng ý tại Công viên Thống Nhất năm 2013 (ảnh: Kênh 14).

Bên cạnh đó, trong năm 2013, nhiều đám cưới đồng tính tập thể đã được tổ chức tại Việt Nam, nổi bật nhất là đám cưới tập thể - “Yêu là cưới” của các cặp đôi đồng tính, lưỡng tính... Các “nghỉ thức lễ cưới” được tổ chức ở nhiều địa điểm như Siêu thị Topcare Cầu Giấy, Tòa nhà Indochina, Tòa nhà Vincom, Nhà bát giác Bờ Hồ... đã thu hút rất nhiều sự chú ý của người dân đi đường, báo chí và truyền thông.

Đám cưới tập thể “Yêu là cưới” tại Tòa nhà Vincom năm 2013 (ảnh: Kênh 14).

Các sự kiện đa dạng về cách thức từ triển lãm, đám cưới tập thể, đạp xe diễu hành... đã thu hút sự quan tâm và tham gia của nhiều người, nâng cao nhận thức của họ về các vấn đề LGBTIQ+.

Điển hình như triển lãm Một tôi khác năm 2013 “là một triển lãm rất thú vị và ấn tượng, không chỉ vì những tấm ảnh vô cùng đẹp đẽ và sống động được chụp bởi những người cầm máy không chuyên, mà còn vì triển lãm đã thực sự giúp người xem hiểu những khó khăn mà người đồng tính, song tính và chuyển giới cũng như những cộng đồng người khuyết tật, người bán hàng rong... đang trải qua, nhưng dưới một lăng kính rất tích cực và ngập tràn hi vọng. Hồi ý bé nhà mình đang học mẫu giáo, chưa biết đọc nên mẹ phải giảng giải từng câu chuyện đằng sau mỗi tấm ảnh. Trên đường về, hai mẹ con đã trao đổi rất nhiều về những tấm ảnh, những câu chuyện đó. Mình tin rằng đây sẽ là một kỉ niệm đáng nhớ đối với bé và khiến cho bé hiểu hơn về sự đa dạng trong cuộc sống”. Minh Hạnh chia sẻ qua Jotform.

Triển lãm “Một tôi khác” tại Vườn hoa Lý Thái Tổ năm 2013 (ảnh: Minh Hạnh)

Giai đoạn gần đây từ 2016-2023, trung bình mỗi năm chỉ có 2 sự kiện diễn ra tại các không gian mở ngoài trời, chủ yếu là phố đi bộ hồ Gươm và nổi bật là VietPride được tổ chức định kỳ vào tháng 8 hàng năm.

Về mục đích, các sự kiện được tổ chức tại các không gian công cộng, ngoài trời thường tập trung vào (1) truyền thông, nâng cao nhận thức, giảm định kiến kỳ thị và ủng hộ cộng đồng LGBTIQ+ (chiếm khoảng 87.10%), giải trí (chiếm 9.68%) và vận động quyền, luật cho người LGBTIQ+ (chiếm 3.23%). Sự kiện duy nhất được tổ chức tại không gian công cộng nhằm mục đích chính là vận động quyền, luật cho người LGBTIQ+ là hoạt động “Cảm ơn các đại biểu Quốc hội” khi quyền chuyển đổi giới tính ở Việt Nam chính thức được thông qua trong Bộ luật Dân sự sửa đổi năm 2015. Ngày 24/11/2015, một nhóm các bạn trẻ chuyển giới và những người ủng hộ ở Hà Nội đã đón đoàn xe của các đại biểu Quốc hội trước khu vực nhà Quốc hội. Các bạn thể hiện sự vui mừng, hân hoan khi cầm những băng rôn, biểu ngữ để gửi thông điệp cảm ơn.

Tham gia hoạt động cảm ơn Quốc hội này, bạn Nguyễn Bằng Giang đã chia sẻ lại ấn tượng về sự kiện thông qua Jotform của VMHNĐS: "*Thời điểm đó, Luật chuyển đổi giới tính⁹ được đưa ra thảo luận và xem xét trước Quốc hội vào ngày 24/11/2015. Lúc đó, Giang mới từ NextGen Thái Nguyên xuống Hà Nội học và có tham gia buổi họp cùng cộng đồng LGBTIQ. Sáng hôm sau, Giang cùng một người bạn tới iSEE ngồi vẽ các biển hiệu để chuẩn bị cho buổi đó. Khoảng trưa thì đc tin quốc hội thông qua, Giang và mọi người đều rất vui mừng.*

Theo kế hoạch, Giang và mọi người đi bến xe bus đối diện công viên Lenin để chờ đoàn đại biểu đi qua. Khi đoàn đại biểu đi qua, cả nhóm vui mừng giơ các biểu ngữ cảm ơn thể hiện niềm trân trọng với họ. Nhiều đại biểu ngồi trên xe cũng nhìn về phía chúng tôi, có lẽ họ cũng vui mừng khi chứng kiến những người xa lạ cổ vũ hành trình vận động pháp lý của họ."

Sự kiện “Cảm ơn Quốc hội” trước Tòa nhà Quốc hội năm 2015 (Ảnh: NextGEN)

Về đơn vị tổ chức, từ những năm đầu 2012 đến 2014, các sự kiện LGBTIQ+ chủ yếu được tổ chức bởi các tổ chức phi chính phủ Việt Nam như Viện nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường (iSEE) và Trung tâm ICS; và Trung tâm Phát triển Cộng đồng LGBT 6+ (tiền thân là TNV của ICS). Năm 2015 bắt đầu xuất hiện

⁹ Đây là Bộ luật dân sự có điều 37 thừa nhận quyền chuyển đổi giới tính của người dân.

sự tham gia tổ chức các sự kiện tại không gian công cộng ngoài trời của các nhóm cộng đồng làm về LGBTIQ+ khác như Hà Nội Queer, We equal ... Một điểm đáng lưu ý khác, năm 2018 đánh dấu sự chung tay của Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch, Phái đoàn Ngoại giao Hoa Kỳ tại Việt Nam, tổ chức Oxfam Việt Nam, Đại sứ quán Thụy Sĩ và nhiều bên khác đồng tổ chức Sự kiện Thu hẹp Khoảng cách BridgeFest – đây là sự kiện hàng năm tôn vinh sự đa dạng, thu hẹp khoảng cách và hướng tới một nền kinh tế nhân văn, xã hội bình đẳng.

BridgeFest năm 2019 tại Cung Thể thao Quận Ngựa
(ảnh: ECUE)

BridgeFest năm 2020 tại Phố đi bộ Hồ Gươm
(ảnh: ECUE)

2.2 KHÔNG GIAN GIÁO DỤC

Không gian giáo dục là các không gian trường học, cụ thể ở đây là các trường THPT, học viện và các trường đại học.

Theo thống kê, 14.12% các sự kiện LGBTIQ+ được tổ chức tại các không gian giáo dục. Giai đoạn 2010-2011, trung bình mỗi năm có khoảng 1 sự kiện liên quan đến LGBTIQ+ diễn ra. Giai đoạn 2012 – 2015, có khoảng 2 sự kiện diễn ra mỗi năm. Đối với thời gian gần đây, các sự kiện LGBTIQ+ được tổ chức nhiều hơn tại các không gian giáo dục, trung bình mỗi năm khoảng 7 sự kiện và nhiều nhất vào năm 2022. Cụ thể, trong số 62 sự kiện tổ chức tại các không gian giáo dục, 24.19% số sự kiện được tổ chức vào năm 2022.

Phổ biến nhất trong năm 2022 là “Tôi đồng ý: UNI Tour” do Viện iSEE và Trung tâm ICS tổ chức tại các trường đại học để thảo luận về khuôn mẫu giới trong trường học, hôn nhân, gia đình, nơi làm việc.

Facebook Tôi Đồng Ý (2022) chia sẻ về một hoạt động trong chuỗi sự kiện: “Ngày 28/10 vừa qua, Unitour: “Khuôn là khổ” đã có mặt tại Đại học Y Hà Nội cùng tọa đàm: “Khuôn mẫu giới trong y tế”. Trong phần hỏi đáp về LGBT, 1 điều khá thú vị là không phải tất cả các bạn sinh viên Y đều có thể trả lời đúng hoàn toàn các câu hỏi về đa dạng tính dục, bằng chứng là phải có đến 30-50% số bạn sinh viên trả lời sai trong từng câu hỏi. Vậy mới thấy, có lẽ những kiến thức về đa dạng tính dục không phải là một chuyên ngành riêng biệt nào, mà là những kiến thức mỗi chúng ta đều cần học hỏi, trao đổi cùng nhau.”

Các kiến thức, chia sẻ về khuôn mẫu giới, đa dạng tính dục đã thu hút được sự quan tâm, suy ngẫm và thảo luận sâu từ các bạn sinh viên. Đỗ Thị Kim Ngân, sinh viên trường ĐH Ngoại Thương chia sẻ trong tọa đàm “Bàn về cái khuôn” tổ chức bởi Tôi đồng ý, Viện iSEE và ICS. “Khuôn mẫu giới có những tác động tiêu cực đến cuộc sống và chính bản thân chúng ta. Nó ngăn cản tính đa dạng, sáng tạo và sự thú vị, muôn màu của cuộc sống. Nó sẽ vô tình định hình nên trong đầu của mỗi người một định kiến nhất định về cá nhân hay một tập thể.

Một xã hội tồn tại nhiều khuôn mẫu chưa bao giờ là một môi trường lý tưởng để bộc lộ và phát triển tài năng ở mức tốt nhất của mỗi người. Khuôn mẫu giới có thể sẽ khiến nhiều người bỏ qua những cơ hội tốt và phù hợp trong cuộc sống của họ, buộc họ phải đi trên con đường không hoàn toàn đúng với đam mê cũng như thực lực của mình. Ví dụ như việc một bạn nam có ước mơ được học nghề nấu ăn làm bánh...”

2022 Tôi đồng ý – UNI Tour ĐH Hà Nội
(ảnh: FB Tôi đồng ý)

2022 Tôi đồng ý – UNI Tour ĐH Y
(ảnh: FB Tôi đồng ý)

2022 Tôi đồng ý – UNI Tour ĐH Ngoại Thương
(ảnh: FB Tôi đồng ý)

2022 Tôi đồng ý – UNI Tour Học viện Báo chí
(ảnh: FB Tôi đồng ý)

2022 Tôi đồng ý - UNI Tour Học viện PN
(ảnh: FB Tôi đồng ý)

2022 Tôi đồng ý - UNI Tour Swinburn
(ảnh: FB Tôi đồng ý)

Bên cạnh đó, các sự kiện tại các không gian giáo dục được tổ chức nhiều tại không gian các trường đại học từ đại học công lập như ĐH Bách Khoa Hà Nội, ĐH Khoa học xã hội và Nhân văn, ĐH Kinh tế quốc dân; đại học tư nhân như Vin University đến các trường quốc tế như BUV, RMIT (chiếm 95.08%) và ít hơn tại các trường trung học phổ thông, cụ thể là THPT Việt Đức, THPT Vân Nội và THPT Olympia (chiếm 4.92%).

Về mục đích, các sự kiện được tổ chức tại trường học thường tập trung vào (1) truyền thông, nâng cao năng lực, giảm định kiến kỳ thị trong xã hội và ủng hộ cộng đồng LGBTIQ+ (chiếm 73.77%), (2) giải trí như chiếu phim, hội chợ và đêm nhạc dạ tiệc (chiếm 14.75%), (3) sức khỏe và sức khỏe tâm trí như chia sẻ kiến thức về liên quan đến phòng chống HIV cho thanh niên và LGBTIQ+, sức khỏe sinh sản tình dục hay workshop về SOGIESC (chiếm 8.20%) và (4) Luật cho cộng đồng LGBTIQ+ (chiếm 3.28%).

“Vietnam Women and Queer Open” tại Trường Phổ thông Olympia năm 2023
(ảnh: Vietnam Women and Queer Open)

Triển lãm Hai Thế giới tại ĐH Kinh tế quốc dân năm 2023
(ảnh: EEC – Economic English Club of NEU)

STEP UP - Bắt sóng cảm xúc, Tận hưởng yêu thương tại ĐH Kinh tế quốc dân năm 2019
(ảnh: FB CLB Sinh viên Tuyên truyền PC TNXH & HIV / AIDS)

Sự kiện Meet & Mingle 2022 tại British University Vietnam
(ảnh: FB BUV Pride)

Chỉ có 2 sự kiện liên quan đến Luật được tổ chức tại không gian giáo dục mà nhóm khảo sát tìm kiếm được thông tin. Cụ thể là Tọa đàm Người chuyển giới trong Bộ Luật Dân sự sửa đổi năm 2015 tổ chức tại Đại học Công đoàn năm 2015 và Hội thảo “Pháp luật về chuyển đổi giới tính trên thế giới và kinh nghiệm cho Việt Nam” tại Khoa Luật Đại học Quốc gia năm 2016. Những năm về sau, nhóm khảo sát không tìm thấy thông tin các sự kiện liên quan đến luật hay quyền cho người LGBTIQ+ khác được tổ chức tại các không gian giáo dục.

Một điểm đáng lưu ý khác là kiến thức về bản dạng giới, xu hướng tính dục không nằm trong chương trình giáo dục chính thức của nhà trường. Học sinh, sinh viên chỉ có thể được tiếp cận thông qua các sự kiện tập huấn, tọa đàm, chia sẻ kiến thức tại trường. Với mong muốn nâng cao nhận thức về đa dạng tính dục

cho học sinh, sinh viên các trường trên địa bàn TP. Hà Nội, rất nhiều chương trình nâng cao nhận thức về đa dạng tính dục, không phân biệt đối xử đã kết hợp tổ chức cùng đoàn trường, câu lạc bộ thuộc trường.

2.3 KHÔNG GIAN SÁNG TẠO/NGHỆ THUẬT

Không gian sáng tạo/nghệ thuật là các không gian trình diễn, biểu diễn nghệ thuật hay gặp gỡ, trao đổi, chia sẻ thông tin; hình thành, kết nối ý tưởng sáng tạo của những người hoạt động nghệ thuật như triển lãm, nhà hát, rạp chiếu phim, bảo tàng ...

Theo số liệu thống kê, 6.83% các sự kiện về LGBTIQ+ được tổ chức tại các không gian sáng tạo, nghệ thuật. Giai đoạn 2010-2011, trung bình mỗi năm có 1 sự kiện được tổ chức. Mở màn là vở kịch Stereoman và Hành trình đi tìm cảm xúc do Viện iSEE tài trợ và được biểu diễn tại Nhà hát Tuổi trẻ vào năm 2010. Vở kịch chia sẻ vấn đề của người đồng tính nam *“Vì chưa được xã hội chấp nhận, bao dung nên những người đồng tính dù rất day dứt về giới tính, dù vô cùng khát khao có được những xúc cảm đơn thuần của tình yêu và tình dục nhưng những xúc cảm ấy luôn bị kìm nén”* (báo Tuổi trẻ, 2010).¹⁰

Vở diễn Stereoman tại Nhà hát Tuổi trẻ năm 2010
(Ảnh: Nhà hát Tuổi Trẻ)

Giai đoạn 2012-2015 có nhiều sự kiện được tổ chức nhất với khoảng 4 sự kiện mỗi năm, đặc biệt là năm 2015. Số lượng sự kiện được tổ chức tại các không gian sáng tạo/nghệ thuật giảm dần trong giai đoạn sau 2016-2023 với trung bình khoảng 2 sự kiện mỗi năm. Đáng lưu ý, nhóm nghiên cứu không tìm thấy thông tin của sự kiện LGBTIQ+ nào tổ chức tại không gian văn hóa nghệ thuật trong hai năm gần đây 2022 và 2023.

Về mục đích, các sự kiện tổ chức tại các không gian sáng tạo nghệ thuật tập trung (1) truyền thông, nâng cao năng lực, giảm định kiến kỳ thị trong xã hội và ủng hộ cộng đồng LGBTIQ+ như triển lãm, biểu diễn

¹⁰ <https://tuoitre.vn/stereo-man-cai-nhin-gan-ve-nguoi-dong-tinh-371552.htm>

nghệ thuật và talkshow (chiếm 61.29%), (2) giải trí như chiếu phim, hội chợ queer (chiếm 25.81%), (3) xây dựng cộng đồng (chiếm 6.45%) và (4) sức khỏe, sức khỏe tâm trí cho cộng đồng LGBTIQ+ chiếm 6.45%).

Vở diễn "Stereo woman - Được là chính mình" tại Nhà hát Tuổi trẻ Việt Nam năm 2012 (ảnh: Nhà hát Tuổi trẻ Việt Nam)

"Đúng hay Sai-Hôn nhân đồng giới" tại Manzi Art Space năm 2013 (ảnh: Manzi Art Space)

Triển lãm "heARTbreak!" tại Nhà sàn Collective năm 2015 (ảnh: Nhà Sàn Collective)

Triển lãm Photovoice INVISIBLE - Bên trong khoảng trống tại The Mahogany Core Space năm 2018 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng)

2.4 CƠ QUAN NHÀ NƯỚC

Chỉ 1.59% sự kiện liên quan đến cộng đồng LGBTIQ+ diễn ra tại không gian thuộc cơ quan nhà nước. Đa số sự kiện mà nhóm khảo sát tìm được diễn ra ở Nhà Quốc hội – nơi các đại biểu, các nhà làm luật thảo luận về những vấn đề pháp lý có liên quan đến quyền của người LGBTIQ+.

Giai đoạn 2012-2015, trung bình mỗi năm có 1 sự kiện được tổ chức tại không gian này. Những năm sau đó, các hoạt động về LGBTIQ+ không được tổ chức ở không gian này và chỉ xuất hiện trở lại từ năm 2020 tới nay. Điều này có thể là do (i) các cơ quan nhà nước chỉ thảo luận về vấn đề quyền LGBTIQ+ khi liên quan tới luật, pháp lý và/hoặc (ii) những sự kiện nội bộ diễn ra ở các cơ quan nhà nước không được công bố rộng rãi trên các phương tiện truyền thông và mạng xã hội.

Các hoạt động liên quan đến chủ đề quyền và pháp luật ở không gian này chiếm 85.71% và xảy ra vào những thời điểm trùng với chương trình xây dựng pháp luật của Quốc hội. Trong giai đoạn 2012-2015, vấn đề hôn nhân cùng giới và chuyển đổi giới tính đã được đưa ra thảo luận tại một số phiên họp Quốc hội.

Những sự kiện trên gắn liền với thời điểm trình xây dựng dự thảo luật sửa đổi, bổ sung Luật Hôn nhân và Gia đình (2013) và Bộ Luật dân sự (2015).

Ví dụ như vào năm 2013, tạp chí điện tử VnEconomy đưa tin về phiên họp thảo luận về dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Hôn nhân và gia đình của Quốc hội: “Về quy định cấm kết hôn giữa những người cùng giới tính, trong lần sửa đổi này có quy định nhà nước ‘không thừa nhận quan hệ hôn nhân giữa những người cùng giới tính’ thay vì ‘cấm’ như trước và đây thực sự là một bước ngoặt pháp lý về vấn đề này”¹¹.

Thượng tọa Thích Thanh Quyết đề nghị Quốc hội công nhận quyền kết hôn đồng giới tại phiên họp Quốc hội năm 2013 (ảnh: VnEconomy).

Phải tới năm 2021, vấn đề quyền của người LGBTQ+, cụ thể hơn là quyền chuyển đổi giới tính, mới tiếp tục được đưa ra thảo luận để hướng đến xây dựng Luật Chuyển đổi giới tính. “Thảo luận về Dự thảo Bộ luật Dân sự (sửa đổi) sáng 10/6, các đại biểu (ĐB) Quốc hội (QH) thể hiện quan điểm khá khác nhau xung quanh quy định về quyền chuyển đổi giới tính”¹², báo điện tử Tiền Phong, 2015.

¹¹ Nghệ Nhân. 26/11/2013. “Người đồng tính ‘chỉ còn trông chờ vào Quốc hội’”. *Tạp chí điện tử VnEconomy*. <https://vneconomy.vn/nguoi-dong-tinh-chi-con-trong-cho-vao-quoc-hoi.htm>

¹² Văn Kiên, Dũng Nguyễn. 11/6/2015. “Quyền chuyển đổi giới tính: Nhiều tranh cãi”. *Báo điện tử Tiền Phong*. <https://tienphong.vn/quyen-chuyen-doi-gioi-tinh-nhieu-tranh-cai-post788086.tpo>

Đại biểu Nguyễn Sơn (Hà Nội) chia sẻ tại Tòa nhà Quốc hội năm 2015: “Khi người ta sinh ra không hoàn hảo, bị thiệt thòi thì nên cứ để cho họ chuyển đổi giới tính, đó cũng là sự nhân đạo” (ảnh: Như Ý).

Gần đây nhất là tháng 5/2023, Cổng thông tin điện tử Quốc hội đưa tin về việc đưa dự án luật chuyển đổi giới tính vào chương trình xây dựng luật, pháp lệnh 2024: *“Tại phiên họp, đại diện Bộ Y tế và Bộ Tư pháp khẳng định, Chính phủ nhất trí về sự cần thiết của việc xây dựng luật Chuyển đổi giới tính. Đồng thời ủng hộ đại biểu Nguyễn Anh Trí trình đề nghị xây dựng Luật; cho rằng dự án Luật này sẽ góp phần thể chế hóa quy định của Hiến pháp, có ý nghĩa quan trọng trong việc bảo vệ quyền và lợi ích của công dân”*¹³.

Đại biểu Nguyễn Anh Trí trình bày tại phiên họp Quốc hội Luật Bản dạng giới trong phiên họp Quốc hội tháng 4/2023 (ảnh: Báo Người Lao động).

UB Thường vụ Quốc hội cho ý kiến về đề nghị xây dựng dự án Luật chuyển đổi giới tính năm 2023 (ảnh: Cổng thông tin điện tử Quốc hội Việt Nam).

Hoạt động truyền thông, nâng cao nhận thức và giảm định kiến/kỳ thị xã hội duy nhất diễn ra tại không gian này là tập huấn “Nâng cao kiến thức và kỹ năng cho nhân viên y tế hướng tới môi trường y tế thân

¹³ Trọng Quỳnh. 12/05/2023. “100% ý kiến nhất trí trình quốc hội đưa dự án luật chuyển đổi giới tính vào chương trình xây dựng luật, pháp lệnh 2024”. *Cổng thông tin điện tử Quốc hội Việt Nam*. <https://quochoi.vn/tintuc/Pages/tin-hoat-dong-cua-quoc-hoi.aspx?ItemID=75752>

thiện với cộng đồng đích” được tổ chức năm 2020 tại Trung tâm Y tế quận Thanh Xuân – đơn vị sự nghiệp công lập trực thuộc Sở Y tế. Sự kiện do Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng tổ chức, với sự tham gia của 36 cán bộ y tế và nhân viên làm việc tại Trung tâm Y tế quận Thanh Xuân. Tập huấn nhằm mục đích (i) nâng cao nhận thức của cán bộ, nhân viên y tế về cộng đồng LGBTQ+; (ii) cung cấp kiến thức về đa dạng giới và tính dục, và (iii) thực hành quy tắc ứng xử, tư vấn và cung cấp dịch vụ y tế thân thiện, có chất lượng cho cộng đồng đích.

Cán bộ y tế và nhân viên Trung tâm Y tế quận Thanh Xuân tham gia tập huấn “Nâng cao kiến thức và kỹ năng cho nhân viên y tế hướng tới môi trường y tế thân thiện với cộng đồng đích” năm 2020 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

2.5 CƠ QUAN NGOẠI GIAO

Các cơ quan ngoại giao cũng là không gian thường diễn ra những sự kiện của cộng đồng LGBTQ+. Nhóm khảo sát đã chia không gian này thành 3 nhóm: (i) cơ quan đại diện ngoại giao, (ii) nhà riêng của đại sứ, và (iii) trung tâm trao đổi, giao lưu văn hóa.

Các hoạt động về LGBTQ+ được tổ chức lần đầu tại không gian này vào năm 2012. Trong giai đoạn 2012-2015, trung bình mỗi năm có khoảng 5 sự kiện diễn ra, chủ yếu là các lễ hội và triển lãm nghệ thuật. Từ năm 2016 đến 2023, các hoạt động tổ chức ở cơ quan ngoại giao ngày càng đa dạng về hình thức và phổ biến hơn, với trung bình 7 sự kiện mỗi năm.

2.5.1. Cơ quan đại diện ngoại giao

Từ năm 2013 đến năm 2023, nhóm khảo sát thu thập được 20 hoạt động (chiếm 4.56%) được tổ chức ở các cơ quan đại diện ngoại giao. Phần lớn địa điểm diễn ra sự kiện là đại sứ quán, lãnh sự quán nước ngoài và văn phòng đại diện của Liên Hợp Quốc tại Việt Nam. Đáng chú ý hơn, những quốc gia vốn có chính sách và thái độ ủng hộ tích cực với nhóm LGBTQ+ như Mỹ, Anh, Đức, Australia, Thụy Điển, Na Uy v.v. có xu hướng tổ chức và chủ trì những hoạt động liên quan tới cộng đồng thường xuyên hơn.

Các sự kiện liên quan tới LGBTQ+ được tổ chức tại các cơ quan đại diện ngoại giao thường tập trung vào (1) truyền thông, nâng cao nhận thức (chiếm 70%); (2) xây dựng cộng đồng (chiếm 15%); (3) thảo luận về quyền và pháp luật (chiếm 10%) và (4) giải trí (chiếm 5%).

Đối với mục đích truyền thông, nâng cao nhận thức và giảm định kiến/kỳ thị xã hội, những sự kiện này thường do cơ quan đại diện ngoại giao phối hợp với các NGO, tổ chức và nhóm cộng đồng thực hiện dưới nhiều hình thức: tọa đàm, hội thảo, liên hoan phim, hưởng ứng các chiến dịch cộng đồng và Tháng Tự hào, gặp mặt các tổ chức và nhóm cộng đồng LGBTIQ+... Điển hình như sự tham gia của các đại diện từ Cơ quan Hợp tác Quốc tế Thụy Điển, Đại sứ quán Thụy Điển, Đại sứ quán Anh vào chiến dịch ủng hộ quyền hôn nhân bình đẳng “Tôi Đồng Ý” (2013, 2014) của Viện ISEE và Trung tâm ICS. Ngoài ra, vào ngày Quốc tế chống kỳ thị, phân biệt đối xử với người đồng tính, song tính, dị tính và chuyển giới IDAHOBIT (17/5) và Tháng Tự hào hàng năm, đại sứ quán của nhiều quốc gia như Mỹ, Anh, Ireland, hay Australia đều treo cờ lục sắc nhằm hưởng ứng tinh thần tôn trọng sự đa dạng và thể hiện sự ủng hộ công khai với cộng đồng LGBTIQ+.

Đại diện Cơ quan Hợp tác Quốc tế Thụy Điển và cán bộ Đại sứ quán Thụy Điển ủng hộ hôn nhân bình đẳng ở Việt Nam năm 2013 (ảnh: Tôi Đồng Ý).

Cán bộ, nhân viên tại Đại sứ quán Ireland hưởng ứng Hanoi Pride 2020 (ảnh: Irish Embassy in Vietnam).

Nhân viên của Liên Hợp Quốc tại Việt Nam tụ họp ở Tòa nhà Xanh Liên Hợp Quốc để hưởng ứng Hanoi Pride 2022 (ảnh: United Nations Viet Nam).

Các cán bộ ĐSQ Anh và Tổng lãnh sự quán Anh tại Hà Nội hưởng ứng Tháng Tự hào năm 2023 (ảnh: UK in Vietnam).

Các hoạt động mang tính xây dựng cộng đồng thường là các buổi gặp mặt thân mật giữa các cơ quan đại diện ngoại giao và các tổ chức cộng đồng. Ví dụ, trong khuôn khổ Tuần lễ Tự hào (Hanoi Pride) 2019, Đại sứ quán Na Uy từng tổ chức buổi gặp mặt thân mật với đại diện đại sứ quán các nước, ban tổ chức Hanoi

Pride, và nhóm cộng đồng LGBTIQ+ tại Hà Nội. Hoạt động này đã đem đến cơ hội giao lưu và chia sẻ kinh nghiệm giữa những tổ chức, nhóm cộng đồng hoạt động vì quyền của người LGBTIQ+ ở Việt Nam và quốc tế. 2 sự kiện còn lại là các cuộc gặp mặt với nhóm cộng đồng LGBTIQ+ tại Tòa nhà Xanh Liên Hợp Quốc nhằm tham vấn về “Bộ chỉ số Hòa nhập LGBTI” (LGBTI Inclusion Index) và trao đổi kinh nghiệm thúc đẩy bình đẳng giới tại Việt Nam. Những hoạt động trên do UNDP phối hợp tổ chức cùng các cơ quan đại diện ngoại giao và NGO (Viện ISEE, CSAGA, UNICEF), hướng đến xây dựng năng lực cho cán bộ chương trình và nhà hoạt động về quyền LGBTIQ+ trẻ.

Cuộc gặp mặt cộng đồng và tham vấn về “Bộ chỉ số Hòa nhập LGBTI” tại Tòa nhà Xanh Liên Hợp Quốc năm 2022 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Chuyến tham quan học tập kinh nghiệm giữa nhóm LGBTIQ+ trẻ về quá trình thúc đẩy bình đẳng giới ở Việt Nam năm 2023 (ảnh: Nguyễn Mai).

Liên quan đến các thảo luận về luật pháp và quyền của người LGBTIQ+, các hội thảo về chủ đề này xuất hiện tại không gian này từ năm 2016, cụ thể là trong buổi trò chuyện giữa đại diện từ Đại sứ quán Australia và các tổ chức cộng đồng ở Việt Nam tại Đại sứ quán Australia để ghi nhận các tiến bộ của Việt Nam trong việc bảo vệ quyền của người LGBTIQ và các lĩnh vực cộng đồng đang mong được tiếp tục cải thiện. Tại thời điểm này, những thảo luận về chủ đề quyền và sự hiện diện của người queer đã mở rộng hơn, nhận được sự quan tâm từ quốc tế.

“Chúng tôi đã cùng nhau thảo luận rất sôi nổi về các tình hình hiện nay của cộng đồng LGBT Việt Nam. Tại đây, chúng tôi không chỉ chia sẻ những câu chuyện, những trải nghiệm của bản thân, mà còn được nghe những câu chuyện đến từ những nhà hoạt động tại Úc. [...] Thông qua những cuộc đối thoại như vậy, chúng ta biết rằng mình không đơn độc. Cộng đồng LGBT Việt Nam luôn được bạn bè quốc tế ủng hộ và cổ vũ cho những bước tiến mà chúng ta đạt được”, Facebook Biệt Đội Cầu Vòng, 2016.

Bữa trưa thân mật giữa các đại diện ĐSQ Australia với các nhóm cộng đồng LGBTIQ năm 2016 (ảnh: Biệt Đội Cầu Vòng).

Đến năm 2022, tại “Hội thảo tham vấn về Kết quả sơ bộ của Bộ chỉ số Hòa nhập LGBTI”, các đại diện từ cơ quan đại diện ngoại giao, tổ chức và nhóm cộng đồng đã chia sẻ và thảo luận sôi nổi về những kết quả đạt được sau nhiều năm truyền thông xã hội và vận động quyền. Việt Nam trở thành quốc gia Đông Nam Á duy nhất, và là một trong hai quốc gia tại Châu Á tham gia vào giai đoạn thí điểm của bộ chỉ số này.

Hội thảo tham vấn về kết quả sơ bộ của “Bộ chỉ số Hòa nhập LGBTI” tại Việt Nam năm 2022 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Qua thông tin thu được, các hoạt động mang tính giải trí rất ít được tổ chức tại các cơ quan đại diện ngoại giao, với duy nhất 1 sự kiện là buổi chiếu phim thuộc “Tuần phim Queer Quốc tế Hà Nội 2019” (Hanoi International Queer Film Week) diễn ra tại Đại sứ quán Cộng hòa Séc. Với chủ đề “Hãy yêu nhau đi”, tuần

phim đã đem đến cho khán giả 34 bộ phim queer độc lập đến từ 20 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới.

Buổi chiếu phim thuộc “Tuần phim Queer Quốc tế Hà Nội” năm 2019 tại Đại sứ quán Cộng hòa Séc ở Hà Nội (ảnh: LumiQueer).

2.5.2. Nhà riêng của đại sứ

Nhóm khảo sát thu thập được 13 hoạt động diễn ra tại nhà riêng của các đại sứ tại Hà Nội, chiếm 2.96% tổng số sự kiện. Trong đó, các hoạt động tập trung (1) truyền thông, nâng cao nhận thức và giảm định kiến/kỳ thị xã hội (chiếm 61.54%); (2) giải trí (chiếm 30.77%); và (3) xây dựng cộng đồng (chiếm 7.69%).

Với các sự kiện mang tính truyền thông và nâng cao nhận thức, nhiều đại sứ thường xuyên công khai ủng hộ cộng đồng LGBTQ+ qua việc hỗ trợ địa điểm cho hoạt động của các tổ chức và nhóm cộng đồng, chủ trì nhiều sự kiện và hưởng ứng các dịp kỷ niệm có ý nghĩa quan trọng với cộng đồng tại tư dinh. Ví dụ vào ngày IDAHOBIT hàng năm, nhà riêng của Đại sứ Anh và Canada đều treo cờ lục sắc và đăng tải hình ảnh lên Facebook. Hay vào năm 2021, tư dinh của Đại sứ Na Uy Grete Løchen đã trở thành địa điểm diễn ra lễ khai mạc Tuần lễ Tự hào (Hanoi Pride) 2021. Đây là sự kiện đánh dấu hành trình 10 năm của Hanoi Pride – sự kiện thường niên lớn nhất của cộng đồng LGBTQ+ tại Hà Nội. Năm 2022, cũng trong khuôn khổ Tuần lễ Tự hào Hanoi Pride, tổ chức cộng đồng IT’S T TIME đã chủ trì buổi thảo luận “Khuôn mẫu giới và giọng nói” tại nhà riêng của Đại sứ Argentina nhằm thảo luận các vấn đề liên quan đến khuôn mẫu giới và người queer, đặc biệt là người chuyển giới.

Lễ khai mạc “Hanoi Pride 2021: Hành trình 10 năm tự hào tại Nhà riêng đại sứ Na Uy
(ảnh: Hanoi Pride)

Đại sứ Canada và các cán bộ đại sứ quán treo cờ hưởng ứng ngày IDAHOBIT năm 2022 tại nhà riêng của đại sứ
(ảnh: Đại sứ quán Canada tại Việt Nam)

Lá cờ cầu vồng được treo tại nhà riêng của Đại sứ Anh Iain Frew nhân ngày quốc tế IDAHOTBIT 2023
(ảnh: UK in Vietnam)

Đại sứ Canada treo cờ lục sắc nhân chuỗi sự kiện Hanoi Pride 2023
(ảnh: Đại sứ quán Canada tại Việt Nam)

Đối với mục đích giải trí, các sự kiện thường được tổ chức dưới hình thức chiếu phim miễn phí, đem tới cho khán giả nhiều lứa tuổi và giới tính những tác phẩm về đề tài LGBTIQ đến từ các quốc gia khu vực Đông Nam Á, Đông Á, và châu Âu. Điển hình là sự kiện “Chiếu phim điện ảnh và phim tài liệu về queer” do Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng, nhóm cộng đồng LumiQueer và Document Our History Now (DOHN) tổ chức năm 2022 tại nhà riêng của Đại sứ Hà Lan.

Sự kiện “Chiếu phim điện ảnh và phim tài liệu về queer” tại nhà riêng của Đại sứ Hà Lan năm 2022 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Chỉ có một sự kiện tổ chức tại Nhà riêng Đại sứ mang tính xây dựng cộng đồng. Đó là buổi chia sẻ về những nỗ lực thúc đẩy quyền cho cộng đồng LGBTIQ+ ở Việt Nam, đặc biệt là người chuyển giới, mang tên “Nhật thực” tại nhà riêng của Đại sứ Canada. Sự kiện thuộc khuôn khổ Tuần lễ Tự hào Hanoi Pride 2023, với sự tham gia của các đối tác thuộc nhóm G4 (Canada, New Zealand, Na Uy, Thụy Sĩ) và các thành viên trong cộng đồng LGBTIQ+ ở Hà Nội.

Buổi chia sẻ “Nhật thực” được tổ chức tại nhà riêng của Đại sứ Canada năm 2023 (ảnh: Norwegian Embassy in Hanoi).

2.5.3. Trung tâm trao đổi, giao lưu văn hóa

Nhóm khảo sát nhận thấy trung tâm giao lưu, trao đổi văn hóa nước ngoài là một trong 3 không gian công cộng diễn ra nhiều hoạt động của cộng đồng LGBTIQ+ nhất với 45 sự kiện được tổ chức, chiếm 10.39% tổng số sự kiện. Đặc biệt, Viện Goethe (Goethe Institut) và Câu lạc bộ Mỹ (American Club) là 2 địa điểm diễn ra nhiều hoạt động có liên quan đến queer nhất trong số 242 không gian được khảo sát. Từ năm 2013

đến 2023, tại Viện Goethe đã diễn ra 23 sự kiện và ở American Club là 15 sự kiện, gắn liền với sự phát triển của phong trào LGBTIQ tại Hà Nội.

Về mục đích, các sự kiện liên quan tới LGBTIQ+ được tổ chức tại trung tâm trao đổi, giao lưu văn hóa thường tập trung vào (1) truyền thông, nâng cao nhận thức (chiếm 75.56%); giải trí (chiếm 13.33%); thảo luận về quyền và pháp lý (chiếm 4.44%) và (4) hoạt động sinh kế (chiếm 2.22%).

Triển lãm ảnh “Khi gia đình là điểm tựa” diễn ra tại American Club năm 2022 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Sự kiện “Kịch tương tác với LGBTQ” được tổ chức tại Viện Goethe năm 2016 (ảnh: Hanoi Pride).

Đối với mục đích truyền thông, nâng cao năng lực và giảm định kiến trong xã hội, các sự kiện thường tổ chức dưới hình thức triển lãm, biểu diễn nghệ thuật, tọa đàm, hội thảo, và lễ hội. Viện Goethe là nơi diễn ra nhiều sự kiện nghệ thuật và tọa đàm về cuộc sống của người queer như: triển lãm “Pink Choice – Yêu là Yêu” của nhiếp ảnh gia Maika Elan (2013), triển lãm “Dưới ánh mặt trời” (2014), liên hoan nghệ thuật “Queer Forever!” (2015), hay tọa đàm “Con tôi đặc biệt” (2016).

Triển lãm ảnh “Pink Choice” của nhiếp ảnh gia Maika Elan tại Viện Goethe năm 2013 (ảnh: ICS).

Triển lãm ảnh “Dưới ánh mặt trời” tổ chức tại Viện Goethe năm 2014 (ảnh: 6+).

Khai mạc liên hoan nghệ thuật “Queer Forever!” 2015 tại Viện Goethe (ảnh: Queer Forever).

Tọa đàm “Con tôi đặc biệt” do CSAGA, PFLAG, NextGen và 6+ tổ chức tại Viện Goethe năm 2016 (ảnh: 6+).

Các lễ hội thường niên quy mô lớn như ASEAN Pride (2013, 2014), đêm hội Tuần lễ Tự hào (Viet Pride – Hanoi Pride), hay Thị trấn BUBU (BUBU Town, 2015-2018) lại thường được tổ chức ở American Club nhờ lợi thế là không gian mở. Những sự kiện như trên luôn thu hút đông đảo người tham gia ở mọi lứa tuổi, giới tính; có nhiều hoạt động thú vị như gian hàng, trò chơi, nhạc hội; do đó trở thành không gian an toàn để người queer hiện diện và để truyền tải thông điệp tôn trọng sự đa dạng tới cộng đồng. Bên cạnh đó, Trung tâm Hoa Kỳ (American Center) và Trung tâm Văn hóa Pháp (L’Espace) cũng là những không gian diễn ra các buổi nói chuyện, chia sẻ về chủ đề LGBTIQ+, ví dụ như buổi chiếu phim – thảo luận “Giới, bản dạng và quyền LGBT” (Trung tâm Văn hóa Pháp, 2018) hay thảo luận “Queer Hanoi, 1990-2020: Reflections on Emerging Identities” (Trung tâm Hoa Kỳ, 2020).

Sự kiện “Thị trấn BUBU” được tổ chức tại American Club năm 2016 (ảnh: iSEE).

American Club là địa điểm gắn liền với sự kiện thường niên lớn nhất của cộng đồng LGBTIQ+ Hà Nội - Hanoi Pride (ảnh: Hanoi Pride).

“Đêm hội Tự hào” của Hanoi Pride 2023 tại American Club đã thu hút hàng trăm người queer và người ủng hộ tham gia (ảnh: Hanoi Pride).

Talkshow “Queer Hanoi, 1990-2020: Reflections on Emerging Identities” cùng tiến sĩ Frank Proschan tại American Center năm 2020 (ảnh: Lương Thế Huy).

Đối với mục đích giải trí, các sự kiện liên quan đến LGBTIQ+ thường được tổ chức dưới hình thức chiếu phim cộng đồng và lễ hội âm nhạc. Bằng hình thức âm nhạc và điện ảnh, yếu tố về sự hiện diện của người LGBTIQ+ được đặt vào trung tâm, hoặc lồng ghép vào thông điệp về sự đa dạng và bình đẳng.

Buổi chiếu phim thuộc “Tuần phim Queer Quốc tế mùa thu” năm 2017 tại Viện Goethe (ảnh: Hanoi International Queer Film Week).

Buổi chiếu phim “Chuyến đi cuối cùng của chị Phụng” tại Trung tâm Văn hóa Pháp năm 2015 (ảnh: Phạm Thị Hồng Ánh).

Liên quan đến các thảo luận về luật/pháp lý, chỉ có 2 hội thảo về luật pháp và quyền của người LGBTIQ+ được tổ chức tại không gian trung tâm trao đổi, giao lưu văn hóa và đều diễn ra tại Viện Goethe. Đó là hội thảo “Trình bày Báo cáo Quốc gia về LGBT năm 2013 của Liên Hợp Quốc” (2014) và tọa đàm giải đáp các vấn đề liên quan đến Luật Hôn nhân Gia Đình cho cộng đồng LGBTIQ+ “Gay lấy Les có phải giải pháp hoàn hảo?” (2019).

Hội thảo “Trình bày Báo cáo Quốc gia về LGBT năm 2013 của Liên Hợp Quốc” tại Viện Goethe năm 2014 (ảnh: Hanoi Pride).

Tọa đàm “Gay lấy Les có phải giải pháp hoàn hảo?” do CSAGA diễn ra tại Viện Goethe năm 2019 (ảnh chụp từ video: CSAGA Vietnam).

Chỉ có 1 hoạt động liên quan đến vấn đề sinh kế của người queer diễn ra tại trung tâm trao đổi, giao lưu văn hóa. Đó là “Hội thảo về Kỹ năng lãnh đạo và kinh doanh dành cho thành viên cộng đồng LGBTI”, được tổ chức bởi American Center năm 2016. Sự kiện nhằm truyền cảm hứng và mở ra những cơ hội thay đổi cuộc sống của người queer.

2.6 KHÔNG GIAN DỊCH VỤ - THƯƠNG MẠI

Trong số 7 không gian được khảo sát, các cơ sở kinh doanh dịch vụ lưu trú, ăn uống, bar/club/lounge, văn phòng hợp tác (co-working space) là nơi diễn ra nhiều sự kiện liên quan đến cộng đồng LGBTIQ+ nhất với 218 hoạt động, chiếm 49.89% tổng số sự kiện. Các hoạt động của cộng đồng LGBTIQ+ ở không gian dịch vụ xuất hiện từ khá sớm (trước 2012) và dần trở thành lựa chọn hàng đầu về địa điểm. Giai đoạn 2012-2015, trung bình mỗi năm có 10 sự kiện về queer được tổ chức ở các quán cà phê, nhà hàng, bar/club/lounge, hay khách sạn. Con số này đã tăng lên hơn gấp đôi từ sau năm 2016 đến nay. Một số địa điểm thường được lựa chọn để tổ chức các hoạt động cộng đồng là văn phòng iSEE Hub, Nhà khách Quân đội, quán cà phê Hanoi Social Club, quán Savage Lounge, và khu tổ hợp đa chức năng Complex 1.

Tại các cơ sở kinh doanh dịch vụ - thương mại, các sự kiện về LGBTIQ+ tập trung (1) truyền thông, nâng cao nhận thức (chiếm 33.94%); (2) giải trí (chiếm 33.49%); (3) xây dựng cộng đồng (chiếm 12.39%); (4) thảo luận về sức khỏe, sức khỏe tâm trí (chiếm 10.55%) và (5) thảo luận về quyền/pháp lý (chiếm 8.72%). Đối với các hoạt động truyền thông, nâng cao năng lực và giảm định kiến =/kỳ thị trong xã hội, các cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống (nhà hàng, cà phê) là địa điểm phổ biến nhất với nhiều sự kiện cộng đồng dưới hình thức triển lãm, họp mặt, tiệc âm nhạc... Đây là những hoạt động quy mô nhỏ và vừa, do các tổ chức và nhóm cộng đồng tổ chức cho nhiều lứa tuổi, giới tính và xu hướng tính dục nhằm nâng cao nhận thức về sự hiện diện của người queer trong xã hội và lồng ghép thông điệp về đa dạng giới, an toàn tình dục cho người queer.

Đáng chú ý, từ năm 2013 tới nay, nhiều nhà hàng và quán cà phê đã tham gia chiến dịch “Địa điểm Tôi Đồng Ý” (2013) và “Queer zone” (2015 – nay). Đó là những không gian thân thiện và công khai ủng hộ cộng đồng LGBTIQ; vì thế trở thành địa điểm gặp gỡ, tụ tập quen thuộc với đông đảo người queer tại Hà Nội.

Triển lãm ảnh “Cầu Vồng và Cúc Áo” do Youth Orientation Vietnam tổ chức nhằm phổ biến những hiểu biết đúng đắn và chân thực nhất về cộng đồng LGBT, tại quán café Le Cine năm 2014 (ảnh: 6+).

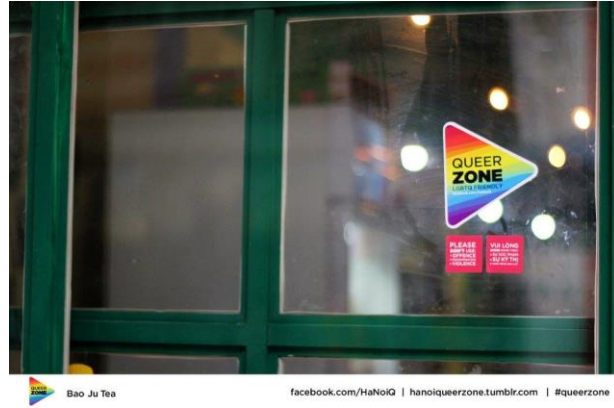
Triển lãm “Việt Nam Queer History Month” tại Savage Lounge năm 2017 (ảnh: Hà Nội Queer).

Sự kiện “Out and Proud Summer Party” được tổ chức để hưởng ứng Tháng Tự hào và nâng cao nhận thức về an toàn tình dục và HIV cho cộng đồng tại LaCa Cafe năm 2018 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Triển lãm “Hầu đồng và Queer” tại Ố kìa Hà Nội năm 2019 (ảnh: Hà Nội Queer).

Các cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống thân thiện với cộng đồng LGBTIQ được dán sticker trên cửa (ảnh: Tôi Đồng Ý, Hà Nội Queer).

Bên cạnh đó, phòng họp, phòng hội nghị của các cơ sở kinh doanh dịch vụ lưu trú lại là địa điểm diễn ra nhiều hội thảo, tọa đàm, triển lãm liên quan đến LGBTIQ+ ở quy mô vừa và lớn. Các sự kiện này thường có sự tham gia của nhiều bên như cơ quan nhà nước, cơ quan đại diện ngoại giao, NGO, các cá nhân, tổ chức và nhóm cộng đồng. Điển hình như hội thảo “Văn học – Nghệ thuật và LGBT” (Khách sạn Daewoo, 2013), talkshow “Định kiến đến từ đâu” (Khách sạn Sao Mai, 2017), hội thảo “Chia sẻ về SOGIESC và UNCRC” (Nhà khách Bộ Quốc phòng, 2018), hay hội thảo “Chống bạo lực và phân biệt đối xử dựa trên xu hướng tính dục và bản dạng giới: Kinh nghiệm quốc tế và Việt Nam” (Khách sạn Intercontinental, 2022).

Hội thảo “Văn học – Nghệ thuật và LGBT” được tổ chức để kết nối những người làm nghệ thuật và người queer tại Khách sạn Daewoo năm 2013 (ảnh: CSAGA Vietnam).

Hội thảo “Chống bạo lực và phân biệt đối xử dựa trên xu hướng tính dục và bản dạng giới: Kinh nghiệm quốc tế và Việt Nam tại Khách sạn Intercontinental năm 2022 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Đối với mục đích giải trí, các sự kiện diễn ra ở không gian dịch vụ thường được tổ chức với nhiều hình thức như gặp mặt nhóm cộng đồng, ca nhạc, dạ hội, và biểu diễn drag. Không gian này bắt đầu được các nhóm cộng đồng chọn làm nơi tổ chức sự kiện từ năm 2013 và trở nên rất phổ biến từ 7 năm gần đây. Đa số hoạt động đều diễn ra tại các quán cà phê và bar/club/lounge, tạo ra không gian an toàn, cởi mở để người queer gặp gỡ, giao lưu. Điển hình có thể kể đến là sự kiện “6’MAS Big Party” (KANDY Club, 2013), buổi hẹn

hò giấu mặt “Blind date: Cánh cửa yêu thương” (Jam Coffee, 2015), dạ hội dành cho LGBTQ+ “Inqueerable Night” (O’Learys Bar, 2018), đêm nhạc “Trans Dot: Chấm sao đêm” (The HUT Lakeside Bar, 2022), hay biểu diễn drag “Gagapalooza” (Sidewalk Hanoi, 2019). Ngoài ra, các nhóm cộng đồng cũng thường xuyên chọn quán cà phê làm địa điểm cho các buổi giao lưu, chia sẻ định kỳ theo chủ đề.

Buổi hẹn hò “Speed Dating” dành cho người trong cộng đồng LGBTQ+ tại The Nerd's Nest năm 2016 (ảnh: Hà Nội Queer)

“Inqueerable Night” là sự kiện prom dành riêng cho cộng đồng LGBTQ+ tại O’Learys Bar năm 2018 (ảnh: Hà Nội Queer).

Các sự kiện có tính xây dựng cộng đồng tổ chức tại các cơ sở kinh doanh dịch vụ thường là những hoạt động gặp mặt, tập huấn, hội thảo, tọa đàm nhằm (i) nâng cao kiến thức và năng lực, (ii) nêu lên thách thức và đề ra định hướng hoạt động, (iii) kết nối các cá nhân, nhóm, tổ chức hoạt động vì quyền của người LGBTQ+. Các sự kiện này thường được tổ chức ở phòng họp, phòng hội nghị của khách sạn và văn phòng co-working của các nhóm, tổ chức cộng đồng như Queer Hub (Hà Nội Queer), iSEE Hub (Viện iSEE) hay CEPEW Nest (CEPEW).

Buổi họp mặt cộng đồng LGBTQ+ “I Heart Hà Nội” do iSEE và ICS tổ chức tại Nhà khách Quân đội năm 2011 (ảnh: ICS).

Buổi chiếu phim “QueerCine: A Single Man” diễn ra tại iSEE Hub năm 2017 (ảnh: Hà Nội Queer).

Sự kiện “Hành trang pháp lý 2: Có lực mới vực được quyền” ở Queer Hub năm 2021 (ảnh: IT’S TIME).

Diễn đàn “Cùng Vươn xa – Stronger Together Summit” là sự kiện thường niên dành cho các tổ chức, nhóm cộng đồng để thảo luận về những thách thức và giải pháp thúc đẩy quyền của người LGBTQ+ tại Khách sạn Fortuna năm 2022 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Liên quan đến chủ đề *sức khỏe*, từ năm 2016, các buổi chia sẻ và workshop xoay quanh các vấn đề sức khỏe thể chất, tâm lý, tình dục của người chuyển giới (phẫu thuật chuyển đổi giới tính, sử dụng hormone, trở ngại tâm lý...) bắt đầu được các nhóm, tổ chức cộng đồng thực hiện tại các quán cà phê và không gian co-working thân thiện với cộng đồng LGBTQ+. Ở quy mô lớn hơn, những buổi tọa đàm, hội thảo liên quan đến vấn đề sức khỏe cho người LGBTQ+ lại diễn ra ở phòng hội thảo của khách sạn và văn phòng co-working của các tổ chức cộng đồng, ví dụ như buổi “Giao lưu với các bác sỹ từ Hiệp hội Chuyên khoa thể giới về Sức khỏe Chuyển giới (WPATH)” (iSEE Hub, 2020) và diễn đàn “Hợp lực và hành động nâng cao sức khỏe tinh thần cho cộng đồng LGBTQ+ tại Việt Nam” (Sen Grand Hotel and Spa, 2022).

Chuỗi workshop “Vén” tạo không gian chia sẻ giữa những người LGBTQ+ về chủ đề sức khỏe tâm lý, tình dục tại Cafe Nhà Ấm, năm 2017 (ảnh: 6+)

Workshop “Bước vào trong mình” hướng đến chia sẻ và chữa lành những tổn thương tâm lý cho người chuyển giới tại Moonwork CoWorking Space, năm 2018 (ảnh: 6+)

Diễn đàn “Hợp lực và hành động nâng cao sức khỏe tinh thần cho cộng đồng LGBTQ+ tại Việt Nam” tại Sen Grand Hotel and Spa, năm 2022 (ảnh: Trung tâm hỗ trợ cộng đồng Hải Đăng).

Workshop “Trans Talk 11” mở ra không gian chia sẻ những vấn đề y tế, sức khỏe tình dục cho người chuyển giới tại G.O.K Coffee, năm 2023 (ảnh: IT’S T TIME).

Những sự kiện liên quan đến pháp luật và quyền của cộng đồng LGBTQ+ được tổ chức ở không gian này thường diễn ra trong giai đoạn 2012-2015. Đây là các hội thảo, tọa đàm, tập huấn nhằm vận động quyền của người queer, tập trung vào 2 chủ đề là quyền hôn nhân bình đẳng và dự thảo luật chuyển đổi giới tính.

“Đối với em, em muốn chuyển hóa cơ thể vì em là người nữ chứ không phải người nam. Liều thuốc bơm silicon vào người em thì không phải là một bác sĩ làm, mà là một người chuyển giới làm. Mũi kim đâm vào em đau lắm, xé thịt ra và đau nhức, em lấy răng cắn vào gối và cố gắng chịu đựng, để em có thể được bình đẳng, sau đó thì em thấy vui sướng và hạnh phúc vì lúc đó em hoàn chỉnh là một người con gái”, Cathy chia sẻ tại hội thảo “Khát vọng được là chính mình”, 2012.

Hội thảo “Khát vọng được là chính mình” trình bày nghiên cứu đầu tiên về người chuyển giới tại Việt Nam - khách sạn Pullman, năm 2012 (ảnh: ICS).

Catthy, đại diện cộng đồng, chia sẻ tại hội thảo “Khát vọng được là chính mình” - khách sạn Pullman, năm 2012 (ảnh: ICS).

Hội thảo đầu tiên của Bộ Tư pháp tìm hiểu về hôn nhân đồng giới tại Nhà khách Hồ Tây, năm 2012 (ảnh: ICS).

Lần đầu cộng đồng LGBT và 6 nhóm xã hội khác tham gia góp ý về quyền con người. Hơn 2000 ý kiến đã được tổng hợp và gửi trực tiếp tới đại biểu Quốc hội. Địa điểm: Nhà khách Quân đội, năm 2013 (ảnh: Huỳnh Minh Thảo).

Hội thảo “Công bố Thư ngỏ và Kiến nghị tới đại biểu quốc hội về hợp pháp hóa hôn nhân cùng giới tại Khách sạn Daewoo, năm 2013 (ảnh: 6+).

Tọa đàm “Kinh nghiệm quốc tế và tham vấn dự thảo luật chuyển đổi giới tính” tại Khách sạn Đối ngoại Hà Nội, năm 2022 (ảnh: IT’S T TIME).

Đáng nói, chỉ có 1 sự kiện liên quan đến công ăn việc làm/sinh kế của người LGBTIQ+ được tổ chức ở không gian này. Đó là “Diễn đàn doanh nghiệp về LGBT”, được tổ chức năm 2015 tại khách sạn Sofitel Plaza Hanoi. Sự kiện do doanh nghiệp tư vấn MB Market Makers tổ chức nhằm tạo ra không gian giao lưu giữa các NGO, doanh nghiệp, cộng đồng LGBT, tạo ra môi trường làm việc dung hợp với người queer và mở ra cơ hội việc làm cho nhóm đa dạng.

2.7 NƠI LÀM VIỆC

Không gian nơi làm việc là không gian văn phòng bao gồm một hoặc nhiều phòng kết hợp tạo ra môi trường làm việc của một cơ quan hoặc tổ chức. Trong khảo sát, không gian làm việc bao gồm cơ quan/tổ chức nước ngoài và thuộc Việt Nam.

Theo khảo sát, có 12 địa điểm thuộc không gian nơi làm việc có sự xuất hiện của cộng đồng LGBTIQ+ chiếm 2.73% tổng số sự kiện. Giai đoạn 2012 – 2015 có 4/12 sự kiện được tổ chức tại không gian trên nhằm hưởng ứng chiến dịch Tôi đồng ý – I do. Giai đoạn 2016 – nay, có 8/12 sự kiện diễn ra tại nơi làm việc và các sự kiện hướng đến đa dạng chủ đề hơn thông qua đa dạng cách tiếp cận.

Hà Nội Queer và IT'S T TIME trong buổi chia sẻ về LGBTIQ+ tại Công ty TNHH Gentherm Việt Nam năm 2022 (ảnh: Eric Pham).

Buổi gặp mặt giữa các bác sĩ nội trú và cộng đồng LGBT tại Trung tâm hỗ trợ sáng kiến phát triển cộng đồng SCDI năm 2022 (ảnh: SCDI)

Viện iSEE hưởng ứng tuần lễ tự hào Hanoi Pride 2022 (ảnh: Viện iSEE)

Về mục đích tổ chức, có 58.33% các hoạt động về LGBTIQ+ tại các không gian này thường nhằm (1) truyền thông, nâng cao nhận thức và giảm định kiến kì thị trong xã hội (chiếm 58.33%); thảo luận về sức khỏe (chiếm 25%) và giảm định kiến kì thị nơi làm việc (chiếm 16.7%).

Giai đoạn năm 2012 – 2015, các sự kiện gần như chỉ tập trung truyền thông giảm định kiến kì thị trong xã hội và hưởng ứng chiến dịch Tôi đồng ý – I do – một chiến dịch truyền thông nhằm kêu gọi sự ủng hộ về hôn nhân đồng giới tại Việt Nam. Điển hình như Care chia sẻ trên Facebook Tôi đồng ý năm 2013: “Tất cả nhân viên, cán bộ của tổ chức CARE tại Việt Nam đã Tôi Đồng Ý! We do. We support. We act. We care”

CARE tại Việt Nam hưởng ứng chiến dịch Tôi đồng ý năm 2013 (ảnh: Tôi đồng ý).

Cuối cùng, theo khảo sát tại không gian nơi làm việc, có 50% số lượng không gian thuộc các cơ quan/tổ chức quốc tế và 50% thuộc cơ quan/tổ chức trong nước. Đây là dấu hiệu nhận thấy mong muốn thúc đẩy bình đẳng, giảm kì thị của các đơn vị Việt Nam sau hơn một thập kỉ cùng sự xuất hiện tích cực của cộng đồng LGBTIQ+.

VI. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

Cộng đồng LGBTIQ+ đã chứng kiến rất nhiều sự thay đổi tích cực trong không gian công cộng với sự xuất hiện của các sự kiện từ năm 2010 đến nay. Sự xuất hiện đầu tiên của Triển lãm “Mở” năm 2010 là sự đánh dấu cho hành trình hiện diện của cộng đồng LGBTIQ+ tại các không gian công cộng vì từ năm 2010 trở về trước cộng đồng LGBTIQ+ tại Hà Nội hầu hết chỉ xuất hiện trên các diễn đàn trực tuyến. Năm 2012 đánh dấu sự bùng nổ của cộng đồng với sự xuất hiện lần đầu tiên của sự kiện Viet Pride, các năm tiếp sau, sự kiện Viet Pride được duy trì tổ chức vào tháng 8 vì lý do khác biệt về thời tiết và gần 50% số sự kiện mỗi năm được các tổ chức/nhóm cộng đồng thực hiện nhằm hưởng ứng tháng tự hào tại Việt Nam Pháp luật đã có nhiều chuyển biến tích cực về người LGBTIQ+ sau chiến dịch Tôi đồng ý – I do năm 2013 và chiến dịch vận động cho Quyền của Người Chuyển giới năm 2015 với hơn 50% tổng số sự kiện tổ chức trong năm 2013 liên quan đến thúc đẩy hôn nhân cùng giới tại Hà Nội. Cũng trong giai đoạn này, nhiều hội nhóm không chính thức và không đăng ký được thành lập đánh dấu cho sự đa dạng về nguồn tổ chức thực hiện các sự kiện cộng đồng LGBTIQ+ tại Việt Nam. Từ năm 2015 đến nay, các sự kiện cộng đồng LGBTIQ+ tại Hà Nội được tổ chức trong Không gian dịch vụ - thương mại vượt trội hơn với 52% tổng số sự kiện trong giai đoạn này. Giai đoạn từ năm 2015 cũng đánh dấu cho sự phát triển của các sự kiện cộng đồng LGBTIQ+ trong môi trường giáo dục với 15.73% tổng số sự kiện trong giai đoạn này được tổ chức tại các đơn vị

trường học và có đến 52.16% sự kiện nhằm truyền thông, nâng cao năng lực, giảm định kiến kỳ thị trong xã hội và ủng hộ cộng đồng LGBTQ+ từ năm 2010. Đây có thể là dấu mốc trong sự nỗ lực phát triển kiến thức, giảm định kiến kỳ thị với cộng đồng LGBTQ+ thông qua các hoạt động, sự kiện cộng đồng vì kiến thức về đa dạng tính dục không được giảng dạy chính thức trong chương trình giáo dục. Giai đoạn năm 2016 đến nay, các sự kiện tập trung vào xây dựng, phát triển năng lực và giải quyết các vấn đề cụ thể của cộng đồng. Số lượng sự kiện được tổ chức hàng năm có xu hướng tương đồng nhau. Chỉ duy nhất trong năm 2020 và 2021, do ảnh hưởng của Đại dịch Covid – 19 nên số lượng sự kiện cộng đồng chuyển hướng sang hình thức tổ chức trực tuyến qua các nền tảng như Facebook, Zoom... nên số lượng sự kiện tổ chức tại các không gian công cộng giảm gần ½ so với các năm còn lại.

Việc tăng cường sự hiện diện và tiếp cận của người queer tại các không gian công cộng là rất cần thiết trong bối cảnh hiện nay. Dưới đây là một số đề xuất của nhóm khảo sát dành cho các tổ chức và nhóm cộng đồng nhằm tăng cường tính hiện diện của LGBTQ+ ở các không gian công cộng.

Thứ nhất, lồng ghép vấn đề về LGBTQ+ vào các sự kiện tổ chức ở không gian công cộng, đặc biệt là không gian công cộng ngoài trời. Theo số liệu khảo sát, số lượng sự kiện LGBTQ+ diễn ra ở không gian công cộng ngoài trời chỉ chiếm 7.06%, trong khi đây là địa điểm thường diễn ra nhiều sự kiện văn hóa – xã hội mỗi năm. Để tăng sự hiện diện cũng như đa dạng hóa loại hình hoạt động của các sự kiện liên quan đến LGBTQ+ ở không gian này, các tổ chức và nhóm cộng đồng có thể lồng ghép vấn đề về LGBTQ+ vào các sự kiện văn hóa. Một ví dụ điển hình cho cách thức này là lễ hội BridgeFest – Thu hẹp khoảng cách. Với mục đích hướng đến nền kinh tế nhân văn, nhiều tổ chức và nhóm cộng đồng LGBTQ+ đã tham gia sự kiện này để truyền thông về hoạt động của mình, đồng thời tăng tính hiện diện và truyền tải thông điệp về sự đa dạng.

Thứ hai, tăng cường tính hiện diện và quyền của cộng đồng LGBTQ+ tại không gian nơi làm việc. Nhóm khảo sát nhận thấy đa số hoạt động có liên quan tới LGBTQ+ diễn ra ở không gian này được tổ chức bởi các tổ chức cộng đồng và doanh nghiệp nước ngoài tại Việt Nam, trong khi chưa có nhiều doanh nghiệp Việt Nam hưởng ứng. Thực tế, vấn đề đa dạng, bình đẳng và dung hợp (D.E.I) đang trở thành xu thế được nhiều doanh nghiệp, tổ chức đặc biệt quan tâm. Do đó, các tổ chức và nhóm cộng đồng có thể phối hợp với các đơn vị, doanh nghiệp thực hiện khóa tập huấn về chủ đề “Đa dạng và dung hợp” ở nơi làm việc. Mặt khác, các tổ chức và nhóm cộng đồng có thể hỗ trợ về kỹ thuật để doanh nghiệp, tổ chức có sự điều chỉnh về mặt chính sách của nơi làm việc nhằm tạo ra môi trường thực sự bình đẳng, dung hợp với nhóm thiểu số tính dục.

Thứ ba, tăng cường chia sẻ thông tin, hình ảnh và thông điệp của các sự kiện LGBTQ+ trên không gian trực tuyến. Ngày nay, các phương tiện truyền thông và nền tảng mạng xã hội đóng vai trò trọng yếu trong công tác truyền thông nhờ hiệu ứng lan tỏa và tác động mạnh mẽ tới công chúng. Việc tích cực chia sẻ hình ảnh và thông điệp về cộng đồng LGBTQ+ ở cả 2 kênh trực tiếp (hoạt động cụ thể) và trực tuyến (báo chí, mạng xã hội v.v) chắc chắn sẽ giúp xóa bỏ định kiến, kỳ thị, tăng sự hiện diện của người queer và thúc đẩy văn hóa tôn trọng, thấu hiểu, và nhân văn trong xã hội Việt Nam.

Thứ tư, tiếp tục nghiên cứu về các điều kiện để một sự kiện được tổ chức thành công trong không gian công cộng, đặc biệt trong không gian công cộng ngoài trời. Nghiên cứu này có hạn chế là chỉ dựa vào phân tích các hình ảnh và thông tin thứ cấp trên mạng xã hội và báo chí online. Chính vì vậy, chưa có được các

thông tin về thuận lợi và khó khăn cho việc tổ chức các sự kiện của cộng đồng LGBTIQ trong không gian công cộng. Chính vì vậy, việc thực hiện một nghiên cứu sâu sẽ giúp cho cộng đồng LGBTIQ, các cơ quan quản lý nhà nước và các tổ chức ủng hộ quyền LGBTIQ cùng nhau tháo gỡ khó khăn để sự hiện diện và sự tham gia của cộng đồng LGBTIQ vào không gian công cộng sẽ không những góp phần tăng tiếng nói, bảo vệ quyền và còn đóng góp vào sự thấu hiểu, tôn trọng và nhân văn của xã hội Việt Nam.

PHỤ LỤC

PHỤ LỤC 1. SỐ LƯỢNG SỰ KIỆN HÀNG NĂM CHIA THEO TÍNH CHẤT KHÔNG GIAN, GIAI ĐOẠN 2010 – 2023.

NĂM	SỐ LƯỢNG SỰ KIỆN	KHÔNG GIAN								
		Công cộng	Không gian giáo dục	Không gian DV - Thương mại	Cơ quan nhà nước	Cơ quan ngoại giao			Không gian sáng tạo/nghệ thuật	Văn phòng/ Doanh nghiệp/Nơi làm việc
						ĐSQ	Nhà riêng Đại sứ	Trung tâm giao lưu VH		
2010	3	0	1	1	0	0	0	0	1	0
2011	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
2012	11	4	2	3	0	0	0	1	1	0
2013	33	7	0	15	1	1	0	2	5	2
2014	16	2	0	4	0	1	0	6	1	2
2015	44	2	6	16	3	2	0	6	9	0
2016	35	3	3	19	0	0	0	8	2	0
2017	49	2	7	29	0	2	0	6	3	0
2018	38	2	4	23	0	0	0	3	6	0
2019	63	5	8	41	0	3	0	5	1	0
2020	26	1	5	15	1	3	0	1	0	0
2021	15	0	0	9	0	1	3	1	1	0
2022	58	1	15	22	0	5	6	4	0	5
2023	47	2	11	21	2	2	4	2	0	3
Tổng	439	31	62	219	7	20	13	45	30	12
%	100%	7,06%	14,12%	49,89%	1,59%	4,56%	2,96%	10,25%	6,83%	2,73%

PHỤ LỤC 2. SỐ LƯỢNG SỰ KIỆN HÀNG NĂM CHIA THEO MỤC ĐÍCH TỔ CHỨC, GIAI ĐOẠN 2010 – 2023.

NĂM	SỐ LƯỢNG SỰ KIỆN	MỤC ĐÍCH						
		Truyền thông/Nâng cao nhận thức/Giảm ĐKKT trong XH	Hội thảo về Luật/Pháp lý/Quyền của người LGBT	Xây dựng cộng đồng	Sức khỏe/Sức khỏe tâm trí	Công ăn việc làm/Sinh kế	Giải trí	Giảm ĐKKT tại nơi làm việc
2010	3	2	0	1	0	0	0	0
2011	1	0	0	1	0	0	0	0
2012	11	8	2	0	0	0	1	0
2013	33	23	5	3	0	0	2	0
2014	16	11	2	1	0	0	2	0
2015	44	28	6	1	0	1	8	0
2016	35	11	3	7	3	1	10	0
2017	49	25	0	1	11	0	12	0
2018	38	20	0	3	7	0	8	0
2019	63	29	3	3	3	0	25	0
2020	26	14	1	4	1	0	6	0
2021	16	8	2	3	0	0	3	0
2022	57	29	3	3	3	0	17	2
2023	47	21	5	3	6	0	11	1
Tổng	439	229	32	34	34	2	105	3
%	100%	52,16%	7,29%	7,74%	7,74%	0,46%	23,92%	0,68%

PHỤ LỤC 3. DANH SÁCH CÁC TRANG FACEBOOK CÁ NHÂN VÀ FANPAGE ỦNG HỘ/LÀM VỀ LGBTIQ+ ĐỂ THU THẬP DỮ LIỆU KHẢO SÁT

#	NGUỒN	LINK
FACEBOOK CÁ NHÂN		
1	Nguyễn Bảo Châu	https://www.facebook.com/precious.pearl5198
2	Nguyễn Đức Mạnh	https://www.instagram.com/markie.is.me/
3	Trần Nam Anh	https://www.facebook.com/namanh.tran.77
4	Nguyễn Bằng Giang	https://www.facebook.com/quanghungcusi
5	Ngô Ngọc Hoàng Hiệp	https://www.facebook.com/hhngo285
6	Hà Thanh	https://www.facebook.com/peredur.thefool
7	Nguyễn Lê Hoài Anh	https://www.facebook.com/nguyenlehoaianh84
8	Huỳnh Minh Thảo	https://www.facebook.com/sas.ri
9	Lương Thế Huy	https://www.facebook.com/huylt88
10	Chí Thiện (Albus)	https://www.facebook.com/albus.tran
11	Đình Hồng Hạnh	https://www.facebook.com/heolangthang
12	Ted Osius	https://www.facebook.com/tosius/photos
13	Nguyen Tam	https://www.facebook.com/nguyen.tam0411
14	Mong Nguyen	https://www.facebook.com/mongnguyen1970
15	Khánh Bình (Eric)	https://www.facebook.com/khanhbinhpham0917
16	Chizo	https://www.facebook.com/lee.chizo
17	Hạnh Mơ	https://www.facebook.com/vthm.1996
18	Vương Khả Phong	https://www.facebook.com/phong.vng
19	Trần Nhật Quang	https://www.facebook.com/nhatquangtran.1011
20	Linh Nguyễn	https://www.facebook.com/bom.plboy
21	Cát Hạt Tuấn	https://www.facebook.com/cathattuan
22	Nhung Dinh	https://www.facebook.com/profile.php?id=100006825942410
23	Bình Lê	https://www.facebook.com/binh.le.1800

#	NGUỒN	LINK
FANPAGE		
1	CSAGA Vietnam	https://www.facebook.com/CsagaVietnam
2	Hanoi Pride	https://www.facebook.com/hanoipride.vn
3	Ha Nội Queer	https://www.facebook.com/HanoiQueer
4	IT'T T TIME	https://www.facebook.com/ITSTTIMEVN
5	LumiQueer	https://www.facebook.com/LumiQueer
6	Asexual in Vietnam	https://www.facebook.com/votinhvietnam
7	Bisexual in Vietnam	https://www.facebook.com/bithewayvn
8	CLB Nhân văn - Bình đẳng giới	https://www.facebook.com/clbnhanvanbinhdanggioi
9	FTM Vietnam Organization	https://www.facebook.com/ftm.vietnam
10	Lighthouse	https://www.facebook.com/lighthousesocialenterprise
11	NextGEN	https://www.facebook.com/NextGenHN
12	iSEE	https://www.facebook.com/iseevn
13	Tôi đồng ý	https://www.facebook.com/toidongy.ido
14	6+	https://www.facebook.com/sixplusvn
15	PFLAG	https://www.facebook.com/pflagvn
16	Trường học cầu vồng	https://www.facebook.com/truonghoccauvong
17	DNXH The Time	https://www.facebook.com/dnxhthetimes
18	G-Town	https://www.facebook.com/Gtown123
19	Phòng khám SHP	https://www.facebook.com/PhongKhamSHP
20	Nhà sàn Collective	https://www.facebook.com/NhaSanCollective
21	Ba-bau AIR	https://www.facebook.com/babauair
22	Manzi Art Space	https://www.facebook.com/manzihanoi
23	Diễn đàn LGBTIQ toàn quốc - Stronger Together Summit'	https://www.facebook.com/StrongerTogetherSummit
24	Wequal	https://www.facebook.com/wequalvn
25	The Hanoi Social Club	https://www.facebook.com/TheHanoiSocialClub/photos_albums

#	NGUỒN	LINK
26	Hanoi International Queer Film Week	https://www.facebook.com/HIQFW
27	Luật chuyển đổi giới tính - Vì người chuyển giới	https://web.facebook.com/luatchuyengioi
28	SCDI	https://www.facebook.com/SCDIVietnam
29	Táo Xanh	https://www.facebook.com/taoxanhdotnet
30	ICS	https://www.facebook.com/icsvn
31	UK in Vietnam	https://www.facebook.com/ukinvietnam
32	ĐSQ Canada tại Việt Nam	https://www.facebook.com/CanadaVietnam
33	Friends of Ireland in Vietnam	https://www.facebook.com/FriendsofIrelandinVietnam
34	ĐSQ Thụy Sĩ tại Việt Nam	https://www.facebook.com/SwitzerlandVietnam
35	ĐSQ Thụy Điển tại Việt Nam	https://www.facebook.com/SwedeninVN
36	ĐSQ New Zealand	https://www.facebook.com/nzembassyvietnam
37	ĐSQ Na-Uy	https://www.facebook.com/norwayinhanoi
38	ĐSQ Mỹ tại Việt Nam	https://www.facebook.com/usembassyhanoi